

32012R0650

27.7.2012.

SLUŽBENI LIST EUROPSKE UNIJE

L 201/107

UREDBA (EU) br. 650/2012 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

od 4. srpnja 2012.

o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznavanju i izvršavanju odluka i prihvaćanju i izvršavanju javnih isprava u nasljednim stvarima i o uspostavi Europske potvrde o nasljeđivanju

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 81. stavak 2.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora ⁽¹⁾,

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom ⁽²⁾,

budući da:

- (1) Unija je postavila kao svoj cilj održavanje i razvoj Europske unije kao područja slobode, sigurnosti i pravde u kojem je osigurano slobodno kretanje osoba. Radi postupne uspostave takvog područja, Unija donosi mjere koje se odnose na pravosudnu suradnju u građanskim stvarima koje imaju prekogranične učinke, posebno kada su potrebne za ispravno funkcioniranje unutarnjeg tržišta.
- (2) U skladu s člankom 81. stavkom 2. točkom (c) Ugovora o funkcioniranju Europske unije, takve mjere mogu uključivati mjere namijenjene osiguranju usklađenosti pravila koja se u državama članicama primjenjuju kod sukoba zakona i nadležnosti.
- (3) Na sastanku Europskog vijeća u Tampereu 15. i 16. listopada 1999. podržano je načelo uzajamnog priznavanja presuda i drugih odluka pravosudnih tijela kao kamena temeljca pravosudne suradnje u građanskim stvarima i pozvani su Vijeće i Komisija da donesu program mjera za provedbu tog načela.
- (4) Zajednički program mjera Komisije i Vijeća za provedbu načela uzajamnog priznavanja sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima ⁽³⁾ donesen je 30. studenoga 2000. Taj program određuje mjere usklađivanja

kolizijskih pravila kao mjere koje olakšavaju uzajamno priznavanje sudskih odluka i predviđa izradu isprave koja se odnosi na oporuke i nasljeđivanje.

- (5) Na zasjedanju Europskog vijeća u Bruxellesu 4. i 5. studenoga 2004. donesen je novi program naziva „Haški program: jačanje slobode, sigurnosti i pravde u Europskoj uniji” ⁽⁴⁾. Taj program ističe potrebu izrade isprave za nasljedne stvari koja će se posebno baviti pitanjima sukoba zakona, nadležnosti, uzajamnog priznavanja i izvršavanja odluka u području nasljeđivanja i Europske potvrde o nasljeđivanju.

- (6) Na sastanku u Bruxellesu 10. i 11. prosinca 2009. Europsko vijeće je donijelo novi višegodišnji program naziva „Stockholmski program – otvorena i sigurna Europa u službi i zaštiti građana” ⁽⁵⁾. U tom programu Europsko vijeće je smatralo da se uzajamno priznavanje treba proširiti na područja koja još nisu obuhvaćena, ali su ključna za svakodnevni život, poput nasljeđivanja i oporuka, uzimajući u obzir pravne sustave država članica, uključujući javni poredak (*ordre public*) i nacionalne tradicije u tom području.

- (7) Pravilno funkcioniranje unutarnjeg tržišta treba olakšati uklanjanjem prepreka slobodnom kretanju osoba koje se trenutačno susreću s poteškoćama u ostvarivanju svojih prava u kontekstu nasljeđivanja koje ima prekogranične implikacije. U europskom pravnom prostoru građani moraju imati mogućnost organizirati svoje nasljeđivanje unaprijed. Prava nasljednika i legatara, drugih osoba bliskih umrlom i vjerovnika nasljedstva moraju biti učinkovito zajamčena.

- (8) Kako bi se ostvarili ti ciljevi, ova Uredba treba skupiti odredbe o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznavanju ili, ako je to slučaj, prihvaćanju, izvršivosti i izvršavanju odluka, javnih isprava i sudskih nagodbi i o uspostavi Europske potvrde o nasljeđivanju.

⁽¹⁾ SL C 44, 11.2.2011., str. 148.

⁽²⁾ Stajalište Europskog parlamenta od 13. ožujka 2012. (još nije objavljeno u Službenom listu) i odluka Vijeća od 7. lipnja 2012.

⁽³⁾ SL C 12, 15.1.2001., str. 1.

⁽⁴⁾ SL C 53, 3.3.2005., str. 1.

⁽⁵⁾ SL C 115, 4.5.2010., str. 1.

- (9) U područje primjene ove Uredbe treba uključiti sve građanskopravne aspekte nasljeđivanja, točnije, sve oblike prijenosa imovine, prava i obveza zbog smrti, bilo dobrovoljnim prijenosom raspolaganjem imovinom zbog smrti, bilo prijenosom zakonskim nasljeđivanjem.
- (10) Ova se Uredba ne bi trebala primjenjivati na porezne stvari ili upravne stvari javnog prava. Stoga treba prepustiti nacionalnom pravu određivanje, na primjer, kako se porezi i ostale obveze javnopravne prirode izračunavaju i plaćaju, jesu li to porezi koje je trebao platiti umrli u trenutku smrti ili neka vrsta poreza vezanog za nasljeđivanje kojeg treba platiti iz ostavine ili ga trebaju platiti korisnici. Također bi nacionalno pravo trebalo odrediti može li se predaja imovine za nasljeđivanje korisnicima po ovoj Uredbi ili evidentiranje imovine za nasljeđivanje u upisniku učiniti uvjetovanim plaćanjem poreza.
- (11) Ova Uredba se ne bi trebala primjenjivati na područja građanskog prava koja nisu nasljeđivanje. Radi jasnoće, određeni broj pitanja za koja bi se moglo činiti da imaju vezu s pitanjima nasljeđivanja trebala bi se izričito isključiti iz područja primjene ove Uredbe.
- (12) U skladu s tim, ova Uredba se ne bi trebala primjenjivati na pitanja koja se odnose na režime bračne stečevine, uključujući bračne ugovore koji su poznati u nekim pravnim sustavima, u toj mjeri u kojoj se takvi ugovori ne bave pitanjima nasljeđivanja, te imovinske režime kod zajednica za koje se smatra da imaju usporedive učinke kao i brak. Tijela koja se bave određenim slučajem nasljeđivanja po ovoj Uredbi trebali bi svejedno, ovisno o situaciji, uzeti u obzir prestanak režima bračne stečevine ili sličnog imovinskog režima umrlog prilikom utvrđivanja ostavine umrlog i odgovarajućih dijelova korisnika.
- (13) Pitanja koja se odnose na uspostavu, upravljanje i prestanak zaklada trebala bi također biti izuzeta iz područja primjene ove Uredbe. To se ne bi trebalo shvatiti kao opće izuzeće zaklada. Kada je zaklada uspostavljena oporukom ili na temelju zakonskog nasljeđivanja, na podjelu imovine i utvrđivanje korisnika trebalo bi primijeniti mjerodavno pravo za nasljeđivanje po ovoj Uredbi.
- (14) Imovinska prava i koristi koji nastaju ili se prenose na drugi način koji nije nasljeđivanje, na primjer darovanjem, trebali bi se također isključiti iz područja primjene ove Uredbe. Međutim, pravo određeno ovom Uredbom bi trebalo biti ono mjerodavno pravo za nasljeđivanje koje određuje trebaju li se darovi ili drugi oblici raspolaganja među živima koja uspostavljaju stvarno pravo prije smrti vratiti ili obračunati za potrebe utvrđivanja korisničkih dijelova u skladu s mjerodavnim pravom za nasljeđivanje.
- (15) Ova bi Uredba trebala omogućiti nastanak ili prijenos nasljeđivanjem prava na pokretnoj ili nepokretnoj imovini kako je predviđeno mjerodavnim pravom za nasljeđivanje. Međutim, ona ne bi trebala utjecati na ograničeni broj (*numerus clausus*) stvarnih prava poznatih u nacionalnim pravima nekih država članica. Od države članice ne bi se smjelo zahtijevati priznanje stvarnog prava na imovini koja je smještena u toj državi članici ako dotično stvarno pravo nije poznato u njezinom pravu.
- (16) Međutim, kako bi se korisnicima omogućilo uživanje u drugoj državi članici prava koja su nastala ili su na njih prenesena nasljeđivanjem, ova bi Uredba trebala predvidjeti prilagodbu nepoznatog stvarnog prava najbližem odgovarajućem stvarnom pravu po pravu te druge države članice. U kontekstu takve prilagodbe trebalo bi uzeti u obzir ciljeve i interese za koje služi konkretno stvarno pravo i učinke koje su s njim povezani. Za potrebe određivanja najbližeg odgovarajućeg nacionalnog stvarnog prava, trebalo bi za dodatne podatke o prirodi i učincima prava omogućiti kontaktiranje tijela ili nadležnih osoba države čije se pravo primjenjuje na nasljeđivanje. U tu svrhu mogle bi se koristiti postojeće mreže u području pravosudne suradnje u građanskim i trgovačkim stvarima, kao i svi ostali dostupni načini koji olakšavaju spoznaju o stranom pravu.
- (17) Prilagodba nepoznatih stvarnih prava kako je izričito predviđena ovom Uredbom ne bi trebala spriječiti ostale oblike prilagodbe u kontekstu primjene ove Uredbe.
- (18) Zahtjevi za evidentiranjem u upisnik prava na pokretnoj i nepokretnoj imovini trebali bi biti isključeni iz područja primjene ove Uredbe. Stoga bi pravo države članice u kojoj se nalazi upisnik (za nepokretnu imovinu pravo države u kojoj se nalazi nekretnina, *lex rei sitae*) trebalo biti ono koje određuje pod kojim pravnim uvjetima i kako se evidencija mora voditi te koja tijela, poput zemljišnoknjižnih odjela ili javnih bilježnika, su zadužena za provjeru jesu li svi zahtjevi ispunjeni i je li predočena ili utvrđena dokumentacija dovoljna ili sadrži li potrebne podatke. Posebno, tijela mogu provjeriti je li pravo umrlog na imovini koja se nasljeđuje spomenutoj u ispravi predočenoj za upis pravo koje je evidentirano kao takvo u upisniku ili koje je na drugi način dokazano u skladu s pravom države članice u kojoj se nalazi upisnik. Kako bi se izbjeglo dupliciranje isprava, tijela za evidentiranje trebala bi prihvatiti takve isprave koje su u drugoj državi članici izdala nadležna tijela i čiji je optjecaj predviđen ovom Uredbom. Posebno, Europska potvrda o nasljeđivanju izdana po ovoj Uredbi trebala

bi predstavljati valjanu ispravu za evidentiranje imovine za nasljeđivanje u upisniku države članice. To ne bi trebalo spriječiti tijela uključena u evidentiranje da zatraže od osobe koja traži evidentiranje pružanje onih dodatnih podataka ili predočenje onih dodatnih isprava koji su potrebni po pravu države članice u kojoj se vodi upisnik, na primjer podataka ili isprava koji se odnose na plaćanje poreza. Nadležna tijela mogu osobi koja traži evidentiranje ukazati na to kako se nedostajući podaci ili isprave mogu dostaviti.

(19) Učinci evidentiranja prava u upisniku trebali bi se također isključiti iz područja primjene ove Uredbe. Stoga bi pravo države članice u kojoj se upisnik vodi trebalo biti ono koje određuje je li evidentiranje, na primjer, po učinku deklaratorno ili konstitutivno. Kada, stoga, na primjer, stjecanje prava na nepokretnoj imovini zahtijeva evidentiranje u upisniku po pravu države članice u kojoj se upisnik vodi kako bi se osigurao učinak upisnika *erga omnes* ili radi zaštite pravnih transakcija, trenutak tog stjecanja trebao bi se određivati po pravu te države članice.

(20) Ova bi Uredba trebala poštovati različite sustave uređenja pitanja nasljeđivanja koji se primjenjuju u državama članicama. Za potrebe ove Uredbe pojmu „sud” bi stoga trebalo dati široko značenje kako bi obuhvatio ne samo sudove u pravom smislu riječi, koji vrše sudske funkcije, nego također i javne bilježnike ili registarske urede u nekim državama koji u određenim pitanjima nasljeđivanja vrše sudske funkcije poput sudova te javne bilježnike i pravne stručnjake koji u nekim državama vrše sudske funkcije kod nasljeđivanja na temelju prenesenih ovlasti od suda. Sve sudove kako su definirani ovom Uredbom trebala bi obvezivati pravila o nadležnosti određena ovom Uredbom. Nasuprot tome, pojam „sud” ne bi trebao obuhvaćati nesudska tijela država članica koja su po nacionalnom pravu ovlaštena za pitanja nasljeđivanja, poput javnih bilježnika u većini država u kojima oni obično ne vrše sudske funkcije.

(21) Ova bi Uredba trebala svim javnim bilježnicima koji imaju ovlasti u nasljednim stvarima u državama članicama omogućiti izvršavanje tih ovlasti. Jesu li ili nisu javni bilježnici u dotičnoj državi članici vezani pravilima o nadležnosti određenim u ovoj Uredbi trebalo bi ovisiti o tome jesu li ili nisu obuhvaćeni pojmom „sud” za potrebe ove Uredbe.

(22) Akti koje izdaju javni bilježnici u nasljednim stvarima u državama članicama trebali bi biti u optjecaju po ovoj Uredbi. Kada javni bilježnici vrše sudske funkcije, njih obvezuju pravila o nadležnosti i odluke koje oni donose trebale bi biti u optjecaju u skladu s odredbama

o priznavanju, izvršivosti i izvršavanju odluka. Kada javni bilježnici ne vrše sudske funkcije, nisu vezani pravilima o nadležnosti i javne isprave koje izdaju trebale bi biti u optjecaju u skladu s odredbama o javnim ispravama.

(23) S obzirom na povećanu mobilnost građana te kako bi se osiguralo pravilno djelovanje pravosuđa u Uniji te osiguralo da postoji stvarna poveznica između nasljeđivanja i države članice u kojoj postoji nadležnost, ova bi Uredba trebala predvidjeti da bi opća poveznica za potrebe utvrđivanja i nadležnosti i mjerodavnog prava trebala biti uobičajeno boravište umrlog u vrijeme smrti. Radi utvrđivanja uobičajenog boravišta, tijelo koje se bavi nasljeđivanjem trebalo bi izvršiti ukupnu procjenu životnih okolnosti umrlog tijekom posljednjih godina njegovog života i u trenutku smrti, uzimajući u obzir sve relevantne činjenične elemente, posebno trajanje i stalnost prisutnosti umrlog u dotičnoj državi te uvjete i razloge za tu prisutnost. Tako utvrđeno uobičajeno boravište trebalo bi imati blisku i stabilnu vezu s dotičnom državom, uzimajući u obzir konkretne ciljeve ove Uredbe.

(24) U određenim slučajevima, utvrđivanje uobičajenog boravišta umrlog moglo bi se pokazati složenim. Takav se slučaj može pojaviti posebno kada je umrli zbog profesionalnih ili ekonomskih razloga otišao živjeti u inozemstvo kako bi tamo radio, ponekad dugo vremena, ali je zadržao blisku i stabilnu vezu sa svojom državom podrijetla. U takvom slučaju, moglo bi se i dalje smatrati, ovisno o okolnostima slučaja, da je umrli imao svoje uobičajeno boravište u svojoj državi podrijetla u kojoj je bilo središte interesa njegove obitelji i njegov društveni život. Drugi složeni slučajevi mogu se pojaviti ako je umrli živio u nekoliko država naizmjenice ili ako je putovao iz jedne države u drugu a da se nije stalno nastanio u bilo kojoj od njih. Ako je umrli bio državljanin jedne od tih država ili ako je imao svu svoju glavnu imovinu u jednoj od tih država, državljanstvo ili mjesto te imovine mogli bi biti poseban čimbenik u ukupnoj procjeni svih činjeničnih okolnosti.

(25) U pogledu utvrđivanja prava mjerodavnog za nasljeđivanje, tijelo koje se bavi nasljeđivanjem može u iznimnim slučajevima – ako se, na primjer, umrli preselio u državu svojeg uobičajenog boravišta relativno nedavno prije svoje smrti i sve okolnosti slučaja ukazuju na to da je očigledno bio više povezan s drugom državom – doći do zaključka da pravo mjerodavno za nasljeđivanje ne bi trebalo biti pravo države uobičajenog boravišta umrlog, nego radije pravo države s kojom je umrli očigledno bio više povezan. Međutim, toj očigledno najbližoj vezi ne bi se trebalo pribjegavati kao supsidijarnoj poveznici svaki put kada se utvrđivanje uobičajenog boravišta umrlog u vrijeme smrti pokaže složenim.

- (26) Ništa u ovoj Uredbi ne bi trebalo spriječiti sud u primjeni mehanizama za suzbijanje izbjegavanja prava, poput *fraude à la loi* u kontekstu međunarodnog privatnog prava.
- (27) Pravila ove Uredbe zamišljena su tako da se osigura da tijelo koje se bavi nasljeđivanjem u većini situacija primjenjuje svoje pravo. Stoga ova Uredba predviđa nekoliko mehanizama koji bi se primijenili ako je umrli za pravo koje će uređivati njegovo nasljeđivanje odabrao pravo države članice čiji je bio državljanin.
- (28) Jedan takav mehanizam trebao bi biti da se dopusti strankama na koje se to odnosi sklapanje sporazuma o izboru suda u državi članici čije je pravo odabrano. Trebalo bi se odrediti za svaki slučaj posebno, ovisno posebno o pitanjima koja su uređena sporazumom o izboru suda, bi li sporazum morale sklopiti sve stranke na koje se odnosi nasljeđivanje ili bi neke od njih mogle pristati na iznošenje konkretnog pitanja pred izabrani sud u situaciji kada odluka tog suda o tom pitanju ne bi utjecala na prava drugih stranaka iz nasljeđivanja.
- (29) Ako postupke o nasljeđivanju pokreće sud po službenoj dužnosti, kao što je slučaj u određenim državama članicama, taj bi sud trebao okončati postupak ako se stranke sporazume da će uređiti nasljeđivanje mirnim putem izvan suda u državi članici izabranog prava. Ako postupke o nasljeđivanju ne pokreće sud po službenoj dužnosti, ova Uredba ne bi trebala spriječiti stranke da urede nasljeđivanje mirnim putem izvan suda, na primjer pred javnim bilježnikom, u državi članici njihovog izbora ako je to moguće po pravu te države članice. To bi trebao biti slučaj čak i ako pravo mjerodavno za nasljeđivanje nije pravo te države članice.
- (30) Kako bi se osiguralo da sudovi svih država članica mogu iz istih razloga ostvarivati nadležnost u odnosu na nasljeđivanje osoba koje nemaju uobičajeno boravište u državi članici u trenutku smrti, ova bi Uredba, po hijerarhijskom redu, trebala navesti iscrpan popis razloga na temelju kojih se može ostvarivati supsidijarna nadležnost.
- (31) Kako bi se ukinuli slučajevi uskrate pravosuđa, ovom bi se Uredbom trebao odrediti *forum necessitatis* koji u iznimnim slučajevima sudu države članice omogućuje odlučivanje o nasljeđivanju koje je tijesno povezano s trećom državom. Moglo bi se smatrati da je takav izniman slučaj kad ne postoji mogućnost vođenja postupka u trećoj državi o kojoj je riječ, npr. zbog građanskog rata ili kada bi od korisnika bilo neopravdano očekivati da pokrene ili vodi postupak u toj državi. Nadležnost utemeljena na *forum necessitatis* trebala bi se, međutim, provoditi samo ako je slučaj u dovoljnoj mjeri povezan s državom članicom suda pred kojim je postupak pokrenut.
- (32) Kako bi se pojednostavnio položaj nasljednika i legatara koji imaju uobičajeno boravište u državi članici koja nije ona u kojoj se bavi ili će se baviti nasljeđivanjem, ova bi Uredba trebala omogućiti svakoj osobi koja po mjerodavnom pravu ima pravo na nasljedstvo davanje izjava o prihvatu ili odricanju od nasljedstva, legata ili nužnog dijela, ili u odnosu na ograničavanje odgovornosti za dugove iz nasljedstva, te davanje takvih izjava u obliku koji predviđa pravo države članice njegovog uobičajenog boravišta pred sudovima te države članice. To ne bi trebalo spriječiti davanje takvih izjava pred drugim tijelima u toj državi članici koja su nadležna za primanje takvih izjava po nacionalnom pravu. Osobe koje odaberu iskoristiti mogućnost davanja izjava u državi članici svojeg uobičajenog boravišta trebale bi same obavijestiti sud ili tijelo koje se bavi ili će se baviti nasljeđivanjem o postojanju takvih izjava u roku koji je određen pravom mjerodavnim za nasljeđivanje.
- (33) Ne bi smjelo biti moguće da osoba koja želi ograničiti svoju odgovornost za dugove iz nasljedstva to za tu svrhu učini samom izjavom pred sudovima ili drugim nadležnim tijelima države članice njezinog uobičajenog boravišta ako pravo mjerodavno za nasljeđivanje zahtijeva od njega pokretanje posebnog pravnog postupka, na primjer popis imovine, pred nadležnim sudom. Izjave koje je u takvim okolnostima dala osoba u državi članici svojeg uobičajenog boravišta u obliku predviđenom pravom te države članice stoga ne bi smjele biti formalno valjane za potrebe ove Uredbe. Ni pismena o pokretanju pravnog postupka ne bi se trebala smatrati izjavama za potrebe ove Uredbe.
- (34) U interesu usklađenog djelovanja pravosuđa, donošenje proturječnih odluka u različitim državama članicama bi trebalo izbjeći. U tu svrhu ova bi Uredba trebala predvidjeti opća postupovna pravila slična onima iz drugih Unijinih instrumenata u području pravosudne suradnje u građanskim stvarima.
- (35) Jedno takvo postupovno pravilo je pravilo o litispendenciji koje će se primijeniti ako se isti slučaj nasljeđivanja iznese pred različitim sudovima u različitim državama članicama. To će pravilo tada odrediti koji će se sud na kraju baviti slučajem nasljeđivanja.

- (36) S obzirom na to da se nasljednim stvarima u nekim državama članicama mogu baviti nesudska tijela, poput javnih bilježnika, koje ne obvezuju pravila o nadležnosti po ovoj Uredbi, ne može se isključiti da će se možda u različitim državama članicama istodobno pokrenuti sporazumna izvansudska nagodba i sudski postupak koji se odnosi na isto nasljeđivanje ili dvije sporazumne izvansudske nagodbe o istom nasljeđivanju. U takvoj bi situaciji trebalo biti na strankama, jednom kada postanu svjesne istovremenih postupaka, među sobom se sporazumjeti kako postupiti. Ako se ne mogu sporazumjeti, s nasljedstvom bi se trebali baviti i o njemu odlučiti sudovi koji imaju nadležnost po ovoj Uredbi.
- (37) Kako bi se građanima omogućilo uživanje, sa svom pravnom sigurnošću, koristi unutarnjeg tržišta, ova bi im Uredba trebala omogućiti saznanje unaprijed o tome koje će se pravo primijeniti na njihovo nasljeđivanje. Trebala bi se uvesti usklađena kolizijska pravila radi izbjegavanja proturječnih ishoda. Osnovno pravilo bi trebalo osigurati da nasljeđivanje uređuje predvidivo pravo koje je blisko povezano. Radi pravne sigurnosti i izbjegavanja fragmentacije nasljeđivanja, to bi pravo trebalo urediti nasljeđivanje u cijelosti, to jest, svu imovinu koja čini ostavinu, bez obzira na vrstu imovine i na to je li imovina smještena u drugoj državni članici ili u trećoj državi.
- (38) Ova bi Uredba trebala omogućiti građanima organizaciju svojeg nasljeđivanja unaprijed izborom prava mjerodavnog za njihovo nasljeđivanje. Taj izbor bi trebao biti ograničen na pravo države čiji su oni državljani kako bi se osigurala veza između umrlog i izabranog prava te izbjeglo da se pravo izabere s namjerom da se ne ostvare legitimna očekivanja osoba koja imaju pravo na nužni dio.
- (39) Izbor prava trebao bi se izvršiti izričito u izjavi u obliku raspolaganja imovinom zbog smrti ili treba slijediti iz odredaba takvog raspolaganja. Za izbor prava bi se moglo smatrati da slijedi iz raspolaganja imovinom zbog smrti ako je, na primjer, umrli u svojem raspolaganju uputio na određene odredbe prava države čiji je on državljani ili ako je na drugi način spomenuo to pravo.
- (40) Izbor prava po ovoj Uredbi trebao bi biti valjan čak i ako izabrano pravo ne predviđa izbor prava u nasljednim stvarima. Međutim, trebalo bi biti na izabranom pravu određivanje materijalne valjanosti čina izbora, to jest, može li se smatrati da je osoba koja je birala razumjela što radi i pristala na to. Isto bi se trebalo primijeniti i na čin promjene ili opoziva izbora prava.
- (41) Za potrebe primjene ove Uredbe, utvrđivanje državljanstva ili višestrukih državljanstava osobe trebalo bi se riješiti kao prethodno pitanje. Pitanje kada se osoba smatra državljaninom neke države ne ulazi u područje primjene ove Uredbe i uređuju ga nacionalna prava, uključujući, prema potrebi, i međunarodne konvencije te uzimajući u obzir opća načela Europske unije.
- (42) Pravo određeno kao mjerodavno za nasljeđivanje trebalo bi uređivati nasljeđivanje od otvaranja nasljedstva do prijenosa vlasništva na imovini koja čini ostavinu korisnicima kako je određeno tim pravom. Trebala bi biti uključena i pitanja upravljanja ostavinom i odgovornosti za dugove iz nasljedstva. Podmirenje dugova iz nasljedstva moglo bi, ovisno posebno o pravu mjerodavnom za nasljeđivanje, uključivati i uzimanje u obzir redova prvenstva vjerovnika.
- (43) Pravila o nadležnosti određena ovom Uredbom mogla bi u određenim slučajevima dovesti do situacije gdje sudovi koji imaju nadležnost za odlučivanje o nasljeđivanju neće primjenjivati svoje pravo. Kada do takve situacije dođe u državi članici čije pravo predviđa obvezno imenovanje upravitelja ostavinom, ova bi Uredba trebala omogućiti sudovima te države članice, kada se pred njima pokrene postupak, imenovanje jednog ili više takvih upravitelja po njihovim pravima. To ne bi trebalo dovesti u pitanje bilo kakav izbor stranaka da se sporazume o nasljeđivanju mirnim putem izvan suda u drugoj državni članici ako je to moguće po pravu te države članice. Kako bi se osigurala skladna koordinacija između prava mjerodavnog za nasljeđivanje i prava države članice u kojoj je sud koji imenuje, sud bi trebao imenovati osobu ili osobe koje bi imale pravo upravljati ostavinom po pravu mjerodavnom za nasljeđivanje, poput na primjer izvršitelja oporuke umrlog ili samih nasljednika ili, ako to pravo mjerodavno za nasljeđivanje zahtijeva, treću osobu kao upravitelja. Međutim, sudovi bi mogli u posebnim slučajevima kada to njihovo pravo zahtijeva imenovati treću stranu kao upravitelja čak i ako to nije predviđeno pravom mjerodavnim za nasljeđivanje. Ako je umrli imenovao izvršitelja oporuke, toj osobi ne bi se smjele oduzeti njezine ovlasti, osim ako pravo mjerodavno za nasljeđivanje dopušta prekid njegovog mandata.
- (44) Ovlasti koje izvršavaju upravitelji imenovani u državi članici suda pred kojim je pokrenut postupak trebale bi biti ovlasti upravljanja koje oni smiju izvršavati po pravu mjerodavnom za nasljeđivanje. Stoga, ako je na primjer nasljednik imenovan za upravitelja, on bi trebao imati ovlasti upravljanja ostavinom koje bi nasljednik imao po tom pravu. Ako ovlasti upravljanja koje se smiju izvršavati po pravu mjerodavnom za nasljeđivanje nisu dovoljne za očuvanje imovine ostavine ili za zaštitu prava vjerovnika ili drugih osoba koje su osigurale potraživanja prema umrlom, upravitelj ili upravitelji imenovani

u državi članici suda pred kojim je pokrenut postupak smiju dodatno u tu svrhu izvršavati ovlasti koje su predviđene pravom te države članice. Takve dodatne ovlasti mogle bi uključivati, na primjer, utvrđivanje popisa imovine ostavine i dugova iz nasljedstva, obavješćivanje vjerovnika o otvaranju nasljedstva i njihovo pozivanje na iznošenje svojih zahtjeva te poduzimanje svih privremenih, uključujući zaštitnih mjera s ciljem očuvanja imovine ostavine. Poduzeti čini upravitelja u izvršavanju dodatnih ovlasti trebali bi poštovati pravo mjerodavno za nasljeđivanje u pogledu prijenosa vlasništva imovine za nasljeđivanje, uključujući sve transakcije u koje su ušli korisnici prije imenovanja upravitelja, odgovornost za dugove iz nasljedstva i prava korisnika, uključujući, prema potrebi, pravo prihvata ili odricanja od nasljedstva. Takvi čini bi mogli, na primjer, povlačiti za sobom samo otuđenje imovine ili podmirenje dugova, ako bi to bilo dopušteno po pravu mjerodavnom za nasljeđivanje. Ako po pravu mjerodavnom za nasljeđivanje imenovanje treće osobe kao upravitelja mijenja odgovornost nasljednika, takva promjena odgovornosti trebala bi se poštovati.

- (45) Ova Uredba ne bi smjela spriječiti vjerovnike, na primjer preko zastupnika, u poduzimanju onih daljnjih koraka koji bi bili dopušteni po nacionalnom pravu, prema potrebi, u skladu s relevantnim Unijnim instrumentima, kako bi zaštitili svoja prava.
- (46) Ova bi Uredba trebala omogućiti potencijalnim vjerovnicima u drugim državama članicama gdje je smještena imovina saznanje o otvaranju nasljedstva. U kontekstu primjene ove Uredbe, trebalo bi stoga uzeti u obzir mogućnost uspostave mehanizma, ako je to primjereno kroz portal *e-pravosuđe*, koji bi omogućio potencijalnim vjerovnicima u drugim državama članicama pristup odgovarajućim podacima tako da mogu iznijeti svoje stavove.
- (47) Pravo mjerodavno za nasljeđivanje trebalo bi odrediti tko su korisnici u bilo kojem slučaju nasljeđivanja. U većini pravnih sustava, pojam „korisnici” obuhvaćao bi nasljednike i legatere i osobe s pravom na nužni dio iako, na primjer, pravni položaj legatara nije jednak u svim pravnim sustavima. U nekim pravnim sustavima, legatar može dobiti izravni udio u ostavini, dok u drugim pravnim sustavima legatar može steći samo zahtjev prema nasljednicima.
- (48) Kako bi se osigurala pravna sigurnost za osobe koje žele planirati svoje nasljeđivanje unaprijed, ova bi Uredba

trebala odrediti posebno kolizijsko pravilo u odnosu na dopustivost i materijalnu valjanost raspolaganja imovinom zbog smrti. Radi osiguranja jednoobrazne primjene tog pravila, ova bi Uredba trebala nabrojati koji bi se elementi trebali smatrati elementima koji se odnose na materijalnu valjanost. Ispitivanje materijalne valjanosti raspolaganja imovinom zbog smrti moglo bi dovesti do zaključka da je raspolaganje pravno nepostojeće.

- (49) Ugovor o nasljeđivanju je vrsta raspolaganja imovinom zbog smrti čija se dopustivost i prihvaćanje razlikuju među državama članicama. Kako bi se olakšalo prihvaćanje nasljednih prava stečenih kao posljedica ugovora o nasljeđivanju u državama članicama, ova bi Uredba trebala odrediti koje pravo bi trebalo uređivati dopustivost takvih ugovora, njihovu materijalnu valjanost i njihove obvezne učinke na stranke, uključujući uvjete za njihov raskid.
- (50) Pravo koje će po ovoj Uredbi uređivati dopustivost i materijalnu valjanost raspolaganja imovinom zbog smrti i, u pogledu ugovora o nasljeđivanju, obvezne učinke takvih ugovora na stranke, ne bi smjelo dovesti u pitanje pravo bilo koje osobe koja po pravu mjerodavnom za nasljeđivanje ima pravo na nužni dio ili drugo pravo koje mu ne može oduzeti osoba čija je ostavina.
- (51) Kada se u ovoj Uredbi upućuje na pravo koje bi bilo mjerodavno za nasljeđivanje osobe koja vrši raspolaganje imovinom zbog smrti da je ona umrla onoga dana kada je raspolaganje, ovisno o slučaju, učinjeno, promijenjeno ili opozvano, takvo upućivanje treba razumjeti kao upućivanje ili na pravo države uobičajenog boravišta dotične osobe na taj dan ili, ako je osoba odabrala pravo po ovoj Uredbi, na pravo države čiji je ona bila državljanin na taj dan.
- (52) Ova bi Uredba trebala uređivati valjanost oblika svih raspolaganja imovinom zbog smrti u pisanom obliku po pravilima koji su u skladu s onim iza Haške konvencije od 5. listopada 1961. o sukobu zakona u pogledu oblika oporučnih raspolaganja. Prilikom utvrđivanja je li određeno raspolaganje imovinom zbog smrti formalno valjano po ovoj Uredbi, nadležno tijelo trebalo bi zanemariti prijevarno stvaranje međunarodnog elementa radi izbjegavanja pravila o formalnoj valjanosti.

- (53) Za potrebe ove Uredbe, svaka pravna odredba koja ograničava dopuštene oblike raspolaganja imovinom zbog smrti u odnosu na osobna svojstva osobe koja vrši raspolaganje, poput na primjer njezine starosti, trebala bi se smatrati odredbom koja se odnosi na pitanje oblika. To se ne bi smjelo tumačiti tako da bi pravo mjerodavno za formalnu valjanost raspolaganja imovinom zbog smrti po ovoj Uredbi trebalo odrediti ima li maloljetnik sposobnost raspolaganja imovinom zbog smrti ili nema. To pravo bi samo trebalo odrediti treba li osobno svojstvo, poput na primjer maloljetnosti, onemogućiti osobi raspolaganje imovinom zbog smrti u određenom obliku.
- (54) Zbog ekonomskih, obiteljskih i socijalnih razloga, određena nepokretna imovina, određena poduzeća i ostale posebne kategorije imovine podliježu posebnim pravilima u državama članicama u kojima su smješteni, a koja nameću ograničenja koja se odnose ili utječu na nasljeđivanje u odnosu na tu imovinu. Ova bi Uredba trebala osigurati primjenu takvih posebnih pravila. Međutim, to izuzeće od primjene prava mjerodavnog za nasljeđivanje zahtijeva usko tumačenje kako bi ostala u skladu s općim ciljem ove Uredbe. Stoga se niti kolizijska pravila koja kod nepokretne imovine upućuju na pravo različito od onog koje je mjerodavno za pokretnu imovinu, niti odredbe koje predviđaju nužni nasljedni dio veći od onog predviđenog u pravu mjerodavnom za nasljeđivanje po ovoj Uredbi, ne bi smjeli smatrati posebnim pravilima koja nameću ograničenja koja se odnose ili utječu na nasljeđivanje u pogledu određene imovine.
- (55) Radi osiguranja jednoobraznog postupanja kod situacije u kojoj nije sigurno kojim je redoslijedom umrlo dvije ili više osoba čije će nasljeđivanje uređivati različita prava, ova bi Uredba trebala odrediti pravilo o tome nijedna od umrlih osoba ne može imati bilo koja prava na nasljedstvo druge ili drugih osoba.
- (56) U nekim situacijama ostavina bi mogla ostati bez nasljednika. Različita prava različito uređuju ovakve situacije. Po nekim pravima, država će imati pravo na ošasnu ostavinu kao nasljednik bez obzira na to gdje je imovina smještena. Po nekim drugim pravima, država će moći steći samo imovinu koja je na njezinom državnom području. Ova bi Uredba stoga trebala odrediti pravilo o tome da primjena prava mjerodavnog za nasljedstvo ne bi smjela spriječiti državu članicu u stjecanju po svojem pravu imovine koja je na njezinom državnom području. Međutim, radi osiguranja da to pravilo nije na štetu vjerovnika ostavine, trebalo bi dodati odredbu koja vjerovnicima omogućuje namirenje svojih tražbina iz cijele imovine ostavine, bez obzira na to gdje se ona nalazi.
- (57) Kolizijska pravila utvrđena ovom Uredbom mogu dovesti do primjene prava treće države. U takvim slučajevima treba uzeti u obzir pravila međunarodnog privatnog prava te države. Ako ta pravila predviđaju upućivanje ili na pravo države članice ili na pravo treće države koja bi primijenila svoje pravo na nasljeđivanje, takvo upućivanje na daljnje pravo ili uzvrat trebali bi biti prihvaćeni radi osiguranja međunarodne usklađenosti. Međutim, upućivanje na daljnje pravo ili uzvrat trebali bi biti isključeni u situacijama kada je umrli izabrao pravo treće države.
- (58) Razlozi javnog interesa trebali bi sudovima i drugim nadležnim tijelima koja se bave nasljednim stvarima u državama članicama omogućiti zanemarivanje, u iznimnim okolnostima, određenih odredbi stranog prava ako bi u dotičnom slučaju primjena takvih odredbi bila očigledno nespojiva s javnim poretkom (*ordre public*) dotične države članice. Međutim, sudovi ili druga nadležna tijela ne bi smjela primijeniti iznimku javnog poretka kako bi odbili primjenu prava druge države ili odbili priznati ga, ili, ako je to slučaj, prihvatiti ili izvršiti odluku, autentični instrument ili sudsku nagodbu iz druge države članice ako bi takvo postupanje bilo u suprotnosti s Poveljom o temeljnim pravima Europske unije, a posebno njezinim člankom 21., koji zabranjuje sve oblike diskriminacije.
- (59) U svjetlu njezinog općeg cilja, a to je uzajamno priznavanje odluka donesenih u državi članici o nasljednim stvarima, bez obzira na to jesu li takve odluke donesene u parničnim ili izvanparničnim postupcima, ova bi Uredba trebala odrediti pravila o priznavanju, izvršivosti i izvršavanju odluka slična onima iz drugih Unijinih instrumenata u području pravosudne suradnje u građanskim stvarima.
- (60) Kako bi se uzeli u obzir različiti sustavi rješavanja nasljednih stvari u državama članicama, ova bi Uredba trebala zajamčiti priznavanje i izvršivost javnih isprava o nasljednim stvarima u svim državama članicama.
- (61) Javne isprave trebale bi imati istu dokaznu snagu u drugoj državi članici kakvu imaju u državi članici podrijetla, ili najbližnji učinak. Prilikom utvrđivanja dokazne snage određene javne isprave u drugoj državi članici ili najbližnijeg učinka, trebalo bi uzeti u obzir prirodu i opseg dokazne snage javne isprave u državi članici podrijetla. Dokazna snaga koju bi određena javna isprava trebala imati u drugoj državi članici će stoga ovisiti o pravu države članice podrijetla.

- (62) „Vjerodostojnost” javne isprave trebao bi biti autonoman koncept koji obuhvaća elemente poput izvornosti isprave, formalnih zahtjeva za ispravu, ovlasti tijela koja su sačinila ispravu i postupak u kojem je isprava nastala. Također bi trebala obuhvatiti činjenične elemente koje je u autentičnoj ispravi zabilježilo dotično tijelo, poput činjenice da su se navedene stranke pojavile pred tim tijelom navedenog datuma i da su dale navedene izjave. Stranka koja želi osporiti vjerodostojnost javne isprave trebala bi to učiniti pred nadležnim sudom u državi članici podrijetla javne isprave po pravu te države članice.
- (63) Pojam „pravni akti ili pravni odnosi zabilježeni u autentičnoj ispravi” trebalo bi tumačiti tako da se odnosi na materijalni sadržaj zabilježen u autentičnoj ispravi. Pravni akti zabilježeni u autentičnoj ispravi mogli bi biti na primjeri ugovori između stranaka o podjeli ili distribuciji ostavine, ili oporuka ili ugovori o nasljeđivanju, ili druge izjave namjere. Pravni odnosi bi mogli na primjer biti utvrđivanje nasljednika i drugih korisnika kako su određeni po pravu mjerodavnom za nasljeđivanje, njihovi udjeli i postojanje nužnog dijela, ili bilo koji drugi element određen po pravu mjerodavnom za nasljeđivanje. Stranka koja želi osporiti pravne akte ili pravne odnose zabilježene u autentičnoj ispravi trebala bi to učiniti pred sudovima koji su nadležni po ovoj Uredbi, koji bi o tome trebali odlučiti u skladu s pravom mjerodavnim za nasljeđivanje.
- (64) Ako se pitanje o pravnim aktima ili pravnim odnosima zabilježenim u autentičnoj ispravi pojavi kao prethodno pitanje u postupcima pred sudom države članice, taj bi sud trebao biti nadležan za to pitanje.
- (65) Javna isprava koja se osporava ne bi smjela imati nikakvu dokaznu snagu u državi članici koja nije država članica podrijetla tako dugo dok je spor u tijeku. Ako se osporavanje odnosi samo na jednu određenu stvar kod pravnog akta ili pravnih odnosa zabilježenih u autentičnoj ispravi, dotična javna isprava ne bi smjela imati nikakvu dokaznu snagu u državi članici koja nije država članica podrijetla u pogledu te stvari koja se osporava tako dugo dok je spor u tijeku. Javna isprava koja je kao posljedica spora proglašena nevaljanom trebala bi prestati imati bilo kakvu dokaznu snagu.
- (66) Ako bi tijelu u primjeni ove Uredbe bile predočene dvije nespojive javne isprave, tijelo bi trebalo riješiti pitanje kojoj autentičnoj ispravi, ako ikooj, treba dati prednost, uzimajući u obzir okolnosti konkretnog slučaja. Ako iz tih okolnosti nije jasno kojoj autentičnoj ispravi, ako ikooj, treba dati prednost, o pitanju bi trebali odlučiti sudovi koji imaju nadležnost po ovoj Uredbi, ili, ako je pitanje postavljeno kao prethodno pitanje tijekom postupka, sud pred kojim je pokrenut taj postupak. U slučaju nespojivosti između javne isprave i odluke, trebalo bi uzeti u obzir razloge za nepriznavanje odluka po ovoj Uredbi.
- (67) Kako bi se nasljeđivanje s prekograničnim implikacijama unutar Unije riješilo brzo, skladno i učinkovito, nasljednici, legatari, izvršitelji oporuke ili upravitelji ostavinom trebali bi moći lako dokazati svoj status i/ili prava i ovlasti u drugoj državi članici, na primjer u državi članici u kojoj se nalazi imovina za nasljeđivanje. Kako bi im se to omogućilo, Ova bi Uredba trebala predvidjeti uspostavu jednoobrazne potvrde, Europske potvrde o nasljeđivanju (dalje u tekstu: „Potvrda”), koja bi se izdala za korištenje u drugoj državi članici. Radi osiguranja načela supsidijarnosti, Potvrda ne bi smjela zamijeniti unutarnje isprave koji sa sličnom svrhom možda postoje u državama članicama.
- (68) Tijelo koje izdaje Potvrdu trebalo bi uzeti u obzir formalnosti koje se zahtijevaju za registraciju nepokretne imovine u državi članici u kojoj se vodi upisnik. U tu bi svrhu ova Uredba trebala predvidjeti razmjenu podataka o takvim formalnostima između država članica.
- (69) Korištenje Potvrde ne bi smjelo biti obvezno. To znači da osobe koje imaju pravo zatražiti Potvrdu ne bi smjele biti obvezne to učiniti, nego bi bile slobodne koristiti druge instrumente dostupne po ovoj Uredbi (odluke, javne isprave i sudske nagodbe). Međutim, nijedno tijelo ili osoba kojima je predočena Potvrda izdana u drugoj državi članici ne bi smjeli biti ovlašteni zatražiti predočenje odluke, javne isprave ili sudske nagodbe umjesto Potvrde.
- (70) Potvrda bi trebala biti izdana u državi članici čiji su sudovi nadležni po ovoj Uredbi. Trebalo bi prepustiti svakoj državi članici određivanje u unutarnjem zakonodavstvu koja bi tijela trebala imati nadležnost za izdavanje Potvrde, bez obzira na to jesu li to sudovi kako su definirani za potrebe ove Uredbe ili druga tijela s nadležnošću u nasljednim stvarima, poput na primjer javnih bilježnika. Također bi trebalo prepustiti svakoj državi članici određivanje u unutarnjem zakonodavstvu može li tijelo koje izdaje Potvrdu uključiti druga nadležna tijela u postupku izdavanja, na primjer tijela

nadležna za primanje izvjava na zapisnik. Države članice trebale bi poslati Komisiji relevantne podatke o svojim tijelima koja izdaju Potvrdu kako bi se taj podatak učinio javno dostupnim.

Uredba ima prednost između država članica u odnosu na konvencije sklopljene isključivo između dviju ili više država članica u tom opsegu u kojem se te konvencije odnose na pitanja uređena ovom Uredbom.

- (71) Potvrda bi trebala proizvesti jednake učinke u svim državama članicama. Ona ne bi trebala biti ovršna isprava, ali bi trebala imati dokaznu snagu i trebalo bi predmijevati da istinito dokazuje elemente koji su utvrđeni po pravu mjerodavnom za nasljeđivanje ili po bilo kojem drugom pravu mjerodavnom za posebne elemente, poput materijalne valjanosti raspolaganja imovinom zbog smrti. Dokazna snaga Potvrde ne bi se smjela proširiti na elemente koji nisu uređeni ovom Uredbom, poput pitanja srodstva ili pitanja je li određena imovina pripadala umrlom. Svakoj osobi koja izvrši plaćanje ili prenese imovinu za nasljeđivanje osobi navedenoj u Potvrdi kao osobi koja ima pravo prihvatiti takvo plaćanje ili imovinu kao nasljednik ili legatar trebalo bi pružiti odgovarajuću zaštitu ako je postupala u dobroj vjeri pouzdajući se u točnost podataka iz Potvrde. Jednaku zaštitu trebalo bi pružiti svakoj osobi koja, pouzdajući se u točnost podataka iz Potvrde, kupi ili dobije imovinu za nasljeđivanje od osobe za koju je u Potvrdi navedeno da ima pravo raspolagati takvom imovinom. Zaštitu bi trebalo osigurati ako su predočeni ovjereni primjerci koji su još uvijek valjani. Pitanje proizvodi li takvo stjecanje imovine od strane treće osobe učinke ne bi trebalo biti određeno ovom Uredbom.
- (72) Nadležno tijelo trebalo bi izdati Potvrdu na temelju zahtjeva. Izvornik Potvrde trebao bi ostati kod tijela koje ju je izdalo, a ono bi trebalo izdati jednu ili više ovjerenih preslika Potvrde podnositelju zahtjeva i svakoj drugoj osobi koja dokaže pravni interes. To ne bi smjelo spriječiti državu članicu, u skladu s njezinim nacionalnim pravilima o javnom pristupu dokumentima, da dopusti objavljivanje preslika Potvrde članovima javnosti. Ova bi Uredba trebala predvidjeti pravne lijekove protiv odluke tijela izdavanja, uključujući odluke kojom se odbija izdavanje Potvrde. Ako je Potvrda ispravljena, izmijenjena ili opozvana, tijelo izdavanja bi trebalo obavijestiti osobe kojima su izdane ovjerene preslike kako bi se izbjeglo nezakonito korištenje takvih preslika.
- (73) Poštivanje međunarodnih obveza koje su preuzele države članice znači da ova Uredba ne bi smjela utjecati na primjenu međunarodnih konvencija čijih su jedna ili više država članica stranke u trenutku donošenja ove Uredbe. Posebno, države članice koje su ugovorne stranke Haške konvencije od 5. listopada 1961. o sukobu zakona u pogledu oblika oporučnih raspolaganja trebale bi moći nastaviti primjenjivati odredbe te Konvencije umjesto odredbi ove Uredbe u pogledu formalne valjanosti oporuka i zajedničkih oporuka. Usklađenost s općim ciljevima ove Uredbe zahtijeva, međutim, da ova
- (74) Ova Uredba ne bi smjela sprečavati države članice koje su stranke Konvencije od 19. studenoga 1934. između Danske, Finske, Islanda, Norveške i Švedske koja sadrži odredbe međunarodnog privatnog prava o nasljeđivanju, oporukama i upravljanju imovinom da nastave primjenjivati određene odredbe te Konvencije, kako je revidirana međuvladinim sporazumom između država koje su joj stranke.
- (75) Radi olakšanja primjene ove Uredbe, trebalo bi uspostaviti obvezu država da priopćavaju određene podatke o svojem zakonodavstvu i o postupcima koji se odnose na nasljeđivanje u okviru Europske pravosudne mreže u građanskim i trgovačkim stvarima uspostavljene Odlukom Vijeća 2001/470/EZ ⁽¹⁾. Radi pravovremene objave u *Službenom listu Europske unije* svih podataka od važnosti za praktičnu primjenu ove Uredbe, države članice bi također trebale priopćiti takve podatke Komisiji prije nego se ova Uredba počne primjenjivati.
- (76) Isto tako, radi olakšanja primjene ove Uredbe i omogućavanja uporabe suvremenih tehnologija komunikacije, trebali bi se propisati standardni obrasci za ovjere u vezi sa zahtjevom za potvrdom o ovršnosti odluke, javne isprave ili sudske nagodbe i za zahtjev za Europskom potvrdom o nasljeđivanju, kao i za samu Potvrdu.
- (77) Pri računanju rokova i vremenskih ograničenja predviđenih u ovoj Uredbi, trebalo bi primjenjivati Uredbu (EEZ, Euratom) br. 1182/71 Vijeća od 3. lipnja 1971. o određivanju pravila za rokove, datume i vremenska ograničenja ⁽²⁾.
- (78) Radi osiguranja jednoobraznih uvjeta za provedbu ove Uredbe, provedbene ovlasti bi trebalo dodijeliti Komisiju u pogledu uspostave i naknadnih izmjena ovjera i obrazaca koji se odnose na potvrdu o izvršivosti odluka, sudskih nagodbi i javnih isprava i na Europsku potvrdu o nasljeđivanju. Te bi ovlasti trebalo izvršavati u skladu s Uredbom (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i

⁽¹⁾ SL L 174, 27.6.2001., str. 25.

⁽²⁾ SL L 124, 8.6.1971., str. 1.

Vijeća od 16. veljače 2011. o utvrđivanju pravila i općih načela koja se odnose na mehanizme kojima države članice kontroliraju izvršavanje provedbenih ovlasti Komisije ⁽¹⁾.

(79) Za donošenje provedbenih akata o uspostavi i naknadnim izmjenama ovjera i obrazaca predviđenih ovom Uredbom trebao bi se koristiti savjetodavni postupak u skladu s postupkom utvrđenim u članku 4. Uredbe (EU) br. 182/2011.

(80) Budući da ciljeve ove Uredbe, točnije slobodu kretanja osoba, organizaciju građana unaprijed svojeg nasljeđivanja u kontekstu Unije i zaštitu prava nasljednika i legatarata i osoba bliskih umrlom, kao i vjerovnika nasljedstva, ne mogu u dovoljnoj mjeri ostvariti države članice i stoga se mogu, zbog opsega i učinaka ove Uredbe, bolje ostvariti na razini Unije, Unija smije donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti kako je određeno člankom 5. Ugovora o Europskoj uniji. U skladu s načelom proporcionalnosti, utvrđenim u istom članku, ova Uredba ne prelazi ono što je potrebno za postizanje tih ciljeva.

(81) Ova Uredba poštuje temeljna prava i načela koja su priznata u Povelji Europske unije o temeljnim pravima. Ovu Uredu moraju primjenjivati sudovi i druga nadležna tijela država članica u skladu s tim pravima i načelima.

(82) U skladu s člancima 1. i 2. Protokola (br. 21) o stajalištu Ujedinjene Kraljevine i Irske s obzirom na područje slobode, sigurnosti i pravde, koji je priložen Ugovoru o Europskoj uniji i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije, te države članice ne sudjeluju u donošenju ove Uredbe i ona nije za njih obvezujuća niti se na njih primjenjuje. To međutim ne dovodi u pitanje mogućnost da Ujedinjena Kraljevina i Irska u skladu s člankom 4. navedenog Protokola nakon donošenja ove Uredbe obavijeste o svojoj namjeri prihvaćanja ove Uredbe.

(83) U skladu s člancima 1. i 2. Protokola (br. 22) o stajalištu Danske, koji je priložen Ugovoru o Europskoj uniji i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije, Danska ne sudjeluje u donošenju ove Uredbe i ona za nju nije obvezujuća niti se na nju primjenjuje,

DONIJELI SU OVU UREDBU:

POGLAVLJE I.

PODRUČJE PRIMJENE I DEFINICIJE

Članak 1.

Područje primjene

1. Ova Uredba primjenjuje se na nasljeđivanje zbog smrti. Ne primjenjuje na porezne, carinske ili upravne stvari.

2. Sljedeće je isključeno iz područja primjene ove Uredbe:

(a) status fizičkih osoba, kao i obiteljski odnosi i odnosi za koje se po pravu mjerodavnom za te odnose smatra da imaju usporedive učinke;

(b) pravnu sposobnost fizičkih osoba, ne dovodeći u pitanje točku (c) članka 23. stavka 2. i članak 26.;

(c) pitanja nestanka, odsutnosti i presumirane smrti fizičke osobe;

(d) pitanja režima bračne stečevine i imovinskih režima odnosa za koje se po pravu mjerodavnom za te odnose smatra da imaju usporedive učinke kao brak;

(e) obveze uzdržavanja, osim onih koje nastaju zbog smrti;

(f) formalna valjanost usmenih raspolaganja imovinom zbog smrti;

(g) imovinska prava i koristi koji nastaju ili se prenose na drugi način koji nije nasljeđivanje, na primjer darovanjem, zajedničko vlasništvo s pravom prelaska na preživjele osobe, planovi umirovljenja, ugovori o osiguranju i slični sporazumi, ne dovodeći u pitanje točku (i) članka 23. stavka 2.;

(h) pitanja koja uređuje pravo trgovačkih društava i drugih subjekata, s pravnom osobnošću ili bez nje, poput klauzula u osnivačkim aktima i statutima trgovačkih društava i drugih tijela, s pravnom osobnošću ili bez nje, koji određuju što će biti s udjelima u slučaju smrti članova;

⁽¹⁾ SL L 55, 28.2.2011., str. 13.

- (i) likvidacija, brisanje ili spajanje trgovačkih društava i drugih subjekata, s pravnom osobnošću ili bez nje;
- (j) uspostava, upravljanje i likvidacija zaklada;
- (k) priroda stvarnih prava; i
- (l) bilo koje upisivanje u upisnik prava na nepokretnoj i pokretnoj imovini, uključujući pravne zahtjeve za takav upis te učinci upisa ili neupisa takvih prava u upisnik.
- (f) „država članica izvršenja” znači država članica u kojoj se traži potvrda o izvršivosti ili izvršenje odluke, sudske nagodbe ili javne isprave;
- (g) „odluka” znači svaka odluka o nasljednoj stvari koju je donio sud države članice, kako god se odluka zvala, uključujući odluku o utvrđivanju troškova ili izdataka službenika suda;
- (h) „sudska nagodba” znači nagodba o nasljednoj stvari koju je prihvatio sud ili koja je sklopljena pred sudom tijekom postupka;

Članak 2.

Nadležnost u nasljednim stvarima u državama članicama

Ova Uredba ne utječe na nadležnost tijela država članica za rješavanje o nasljednim stvarima.

Članak 3.

Definicije

1. U smislu ove Uredbe:

- (a) „nasljeđivanje” znači nasljeđivanje zbog smrti i obuhvaća sve oblike prijenosa imovine, prava i obveza zbog smrti, bilo dobrovoljnim prijenosom raspolaganjem imovinom zbog smrti, bilo prijenosom zakonskim nasljeđivanjem;
- (b) „ugovor o nasljeđivanju” znači ugovor, uključujući ugovor koji je ishod uzajamnih oporuka, koji, za protučinidbu ili bez nje, stvara, mijenja ili prekida prava na buduću ostavinu ili ostavine jedne ili više osoba stranaka ugovora;
- (c) „zajednička oporuka” znači oporuka koju je u jednoj ispravi sastavilo dvije ili više osoba;
- (d) „raspolaganje imovinom zbog smrti” znači oporuka, zajednička oporuka ili ugovor o nasljeđivanju;
- (e) „država članica podrijetla” znači država članica u kojoj je donesena odluka, odobrena ili sklopljena sudska nagodba, izrađena javna isprava ili izdana Europska potvrda o nasljeđivanju;

- (i) „javna isprava” znači isprava o nasljednoj stvari koja je službeno sastavljena ili registrirana kao javna isprava u državi članici i čija se vjerodostojnost:

i. odnosi na potpis i sadržaj javne isprave te,

- ii. utvrdila od strane državnog tijela ili drugog tijela koje je u tu svrhu ovlastila država članica podrijetla;

2. Za potrebe ove Uredbe, pojam „sud” znači sva pravosudna tijela i sva ostala tijela i pravni stručnjaci s nadležnošću u nasljednim stvarima koji izvršavaju pravosudne funkcije ili postupaju u skladu s prenesenim ovlastima od strane pravosudnog tijela ili postupaju pod nadzorom pravosudnog tijela, uz uvjet da takva druga tijela i pravni stručnjaci jamče nepristranost i pravo svih stranaka na saslušanje i pod uvjetom da njihove odluke po pravu države članice u kojoj djeluju:

- (a) mogu biti predmet žalbe ili revizije od strane pravosudnog tijela, i
- (b) imaju sličnu valjanost i učinak kao i odluka pravosudnog tijela o istoj stvari.

Države članice će Komisiju obavijestiti o drugim tijelima i pravnim stručnjacima iz prvog podstavka u skladu s člankom 79.

POGLAVLJE II.

NADLEŽNOST

Članak 4.

Opća nadležnost

Sudovi države članice u kojoj je umrli imao svoje uobičajeno boravište u trenutku smrti imaju nadležnost odlučivati o nasljeđivanju u cijelosti.

Članak 5.

Sporazum o izboru suda

1. Ako je pravo koje je umrli izabrao za uređenje svojeg nasljeđivanja u skladu s člankom 22. pravo države članice, stranke na koje se to odnosi mogu se sporazumjeti da sud ili sudovi te države članice imaju isključivu nadležnost odlučivati o svim nasljednim stvarima.

2. Takav sporazum o izboru suda mora biti u pisanom obliku i datiraju ga i potpisuju stranke na koje se to odnosi. Svako priopćenje elektroničkim sredstvima koja osiguravaju trajni zapis sporazuma smatra se jednakovrijednim pisanom obliku.

Članak 6.

Odbijanje nadležnosti u slučaju izbora prava

Ako je pravo koje je umrli izabrao za uređenje svojeg nasljeđivanja u skladu s člankom 22. pravo države članice, sud pred kojim je pokrenut postupak u skladu s člankom 4. ili člankom 10.:

(a) može, na zahtjev jedne od stranaka u postupku, odbiti nadležnost ako smatra da su sudovi države članice izabranog prava u boljem položaju odlučivati o nasljeđivanju, uzimajući u obzir praktične okolnosti nasljeđivanja, poput uobičajenog boravišta stranaka i mjesta gdje se imovina nalazi; ili

(b) odbija nadležnost ako su se stranke u postupku sporazumjele, u skladu s člankom 5., o prenošenju nadležnosti na sud ili sudove države članice izabranog prava.

Članak 7.

Nadležnost u slučaju izbora prava

Sudovi države članice čije je pravo izabrao umrli u skladu s člankom 22. imaju nadležnost odlučivati o nasljeđivanju:

(a) ako je sud pred kojim je prethodno pokrenut postupak odbio nadležnost u istom slučaju kao iz članka 6.;

(b) ako su se stranke u postupku sporazumjele, u skladu s člankom 5., o prenošenju nadležnosti na sud ili sudove te države članice; ili

(c) ako su stranke u postupku izričito prihvatile nadležnost suda pred kojim je pokrenut postupak.

Članak 8.

Obustava postupka pokrenutog po službenoj dužnosti u slučaju izbora prava

Sud koji je pokrenuo postupak o nasljeđivanju po službenoj dužnosti po članku 4. ili članku 10. obustavit će postupak ako su se stranke u postupku sporazumjele da će se o nasljeđivanju nagoditi mirnim putem izvan suda u državi članici čije je pravo izabrao umrli prema članku 22.

Članak 9.

Nadležnost na temelju upuštanja u postupak

1. Ako se tijekom postupka pred sudom države članice koja izvršava nadležnost prema članku 7. utvrdi da nisu sve stranke u tom postupku bile stranke sporazuma o izboru suda, sud nastavlja izvršavati nadležnost ako se stranke u postupku koje nisu bile stranke sporazuma upuste u postupak bez osporavanja nadležnosti suda.

2. Ako nadležnost suda navedenu u stavku 1. osporavaju stranke u postupku koje nisu bile stranke sporazuma, sud odbija nadležnost.

U tom slučaju, nadležnost za odlučivanje o nasljeđivanju je na sudovima koji imaju nadležnost prema članku 4. ili članku 10.

Članak 10.

Supsidijarna nadležnost

1. Ako se uobičajeno boravište umrlog u trenutku smrti ne nalazi u državi članici, sudovi države članice u kojoj se nalazi imovina ostavine svejedno imaju nadležnost odlučivati o nasljeđivanju u cijelosti:

(a) ako je umrli imao državljanstvo te države članice u trenutku smrti; ili, ako to nije slučaj,

- (b) ako je umrli imao svoje prethodno uobičajeno boravište u toj državi članici, pod uvjetom da u trenutku kada je postupak pokrenut pred sudom nije proteklo više od pet godina od promjene tog uobičajenog boravišta.

2. Ako nijedan sud u državi članici nema nadležnost prema stavku 1., sudovi države članice u kojoj se nalazi imovina ostavine svejedno imaju nadležnost odlučivati o toj imovini.

Članak 11.

Forum necessitatis

Ako nijedan sud države članice u skladu s drugim odredbama ove Uredbe nije nadležan, sudovi države članice, u iznimnim slučajevima, mogu odlučivati o nasljeđivanju ako u trećoj državi s kojom je slučaj usko povezan postupak nije moguće pokrenuti ili provesti u razumnim okvirima ili postupak u trećoj državi nije moguć.

Slučaj mora u dovoljnoj mjeri biti povezan s državom članicom suda pred kojim je pokrenut postupak.

Članak 12.

Ograničenje postupka

1. Ako se ostavina umrlog sastoji od imovine smještene u trećoj državi, sud koji treba odlučiti o nasljeđivanju može, na zahtjev jedne od stranaka, odlučiti da neće odlučiti o nekom dijelu te imovine ako se može očekivati da njegova odluka u pogledu tog dijela imovine neće biti priznata i, prema potrebi, proglašena izvršivom u toj trećoj državi.

2. Stavak 1. ne utječe na pravo stranaka da ograniče opseg postupka po pravu države članice suda pred kojim je postupak pokrenut.

Članak 13.

Prihvat ili odricanje od nasljedstva, legata ili nužnog dijela

Osim suda koji ima nadležnost odlučivati o nasljeđivanju prema ovoj Uredbi, sudovi države članice uobičajenog boravišta bilo koje osobe koja, po pravu mjerodavnom za nasljeđivanje smije pred sudom dati izjavu o prijehu ili odricanju od nasljedstva, legata ili nužnog dijela, ili izjavu kojom se želi ograničiti odgovornost dotične osobe za obveze iz nasljedstva, imaju nadležnost primati takve izjave ako se po pravu te države članice takve izjave smiju davati pred sudom.

Članak 14.

Pokretanje postupka pred sudom

U smislu ovog poglavlja smatra se da je postupak pokrenut:

- (a) u trenutku u kojemu je pismo kojim se pokreće postupak, ili jednakovrijedno pismo, predano sudu, pod uvjetom da osoba koja pokreće postupak nije nakon toga propustila poduzeti radnje koje je morala poduzeti u vezi s dostavom pismena protustranci;
- (b) ako pismo mora biti dostavljeno prije njegova podnošenja sudu, u trenutku u kojemu ga je primilo tijelo ovlašteno za dostavu, pod uvjetom da osoba koja pokreće postupak nije nakon toga propustila poduzeti radnje koje je morala poduzeti kako bi pismo bilo predano sudu; ili
- (c) ako postupak pokreće sud po službenoj dužnosti, u trenutku kada je donesena odluka suda o pokretanju postupka ili, ako takva odluka nije nužna, u trenutku kada je sud zabilježio slučaj.

Članak 15.

Ispitivanje nadležnosti

Kad se pred sudom države članice pokrene postupak o nasljednoj stvari za koji taj sud u skladu s ovom Uredbom nije nadležan, sud se po službenoj dužnosti proglašava nenadležnim.

Članak 16.

Ispitivanje dopustivosti

1. Kad se tuženik s uobičajenim boravištem u državi koja nije država članica, a u kojoj je pokrenut postupak ne upusti u postupak pred sudom, nadležni sud zastaje s postupkom sve dok se ne dokaže da je tuženiku pravodobno dostavljeno pismo o pokretanju postupka, ili jednakovrijedno pismo, tako da je mogao pripremiti svoju obranu ili da su u tom smislu poduzete sve potrebne mjere.

2. Primjenjuju se odredbe članka 19. Uredbe (EZ) br. 1393/2007 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. studenoga 2007. o dostavi u državama članicama sudskih i izvansudskih pismena u građanskim ili trgovačkim stvarima (dostava pismena) ⁽¹⁾, umjesto odredaba stavka 1. ovog članka, ako pismo o pokretanju postupka ili jednakovrijedno pismo mora biti poslano iz jedne države članice u drugu, u skladu s odredbama te Uredbe.

⁽¹⁾ SL L 324, 10.12.2007., str. 79.

3. Ako se mora dostaviti pismeno o pokretanju postupka ili jednakovrijedno pismeno u inozemstvu, a nisu primjenljive odredbe Uredbe (EZ) br. 1393/2007, primjenjuje se članak 15. Haške konvencije od 15. studenoga 1965. o dostavi u inozemstvo sudskih i izvansudskih pismena u građanskim i trgovačkim stvarima.

Članak 17.

Litispencija

1. Ako se pred sudovima različitih država članica vode postupci o istom predmetu u kojima sudjeluju iste stranke, svi sudovi osim onog pred kojim je prvo započeo postupak zastaju sa postupcima, po službenoj dužnosti, sve dok se ne utvrdi nadležnost suda koji je prvi započeo postupak.

2. Nakon što se utvrdi nadležnost suda koji je prvi započeo postupak, svi ostali sudovi proglašavaju se nenadležnima u korist tog suda.

Članak 18.

Povezani predmeti

1. Ako se pred sudovima različitih država članica vode povezani postupci, s postupkom mogu zastati svi sudovi osim onog pred kojim je započeo prvi postupak.

2. Ako je riječ o prvostupanjskim postupcima, svi sudovi osim suda pred kojim je pokrenut prvi postupak mogu, na zahtjev jedne od stranaka, izjaviti da nisu nadležni ako sud pred kojim je pokrenut prvi postupak ima nadležnost nad stvarima o kojima je riječ i ako njegovo pravo omogućava spajanje postupaka.

3. Za potrebe ovog članka, postupci se smatraju povezanim ako među njima postoji toliko bliska veza da postoji interes da se odvijaju zajedno i da bude donesena jedna odluka, kako bi se izbjegla opasnost donošenja nepomirljivih odluka zbog vođenja odvojenih postupaka.

Članak 19.

Privremene i zaštitne mjere

Pred sudovima države članice može se uložiti zahtjev za određivanje takvih privremenih i zaštitnih mjera koje su predviđene u pravu te države čak i u slučaju u kojemu su, sukladno odredbama ove Uredbe, za donošenje odluke o meritumu predmeta nadležni sudovi druge države članice.

POGLAVLJE III.

MJERODAVNO PRAVO

Članak 20.

Opća primjena

Svako pravo na koje upućuje ova Uredba primjenjuje se bez obzira na to je li to pravo države članice.

Članak 21.

Opće pravilo

1. Osim ako je drukčije predviđeno ovom Uredbom, pravo mjerodavno za nasljeđivanje u cijelosti pravo je države u kojoj je umrli imao svoje uobičajeno boravište u trenutku smrti.

2. Ako je, kao izuzetak, jasno iz svih okolnosti slučaja da je u trenutku smrti umrli bio očigledno bliže povezan s državom koja nije država čije bi pravo bilo mjerodavno po stavku 1., pravo mjerodavno za nasljeđivanje je pravo te druge države.

Članak 22.

Izbor prava

1. Osoba može za pravo koje će urediti u cijelost njezino nasljeđivanje izabrati pravo države čiji je državljanin u trenutku izbora ili u trenutku smrti.

Osoba s više državljanstava može izabrati pravo bilo koje od tih država čijih je ona državljanin u trenutku izbora ili u trenutku smrti.

2. Izbor prava se vrši izričito u izjavi u obliku raspolaganja imovinom zbog smrti ili slijedi iz odredaba takvog raspolaganja.

3. Materijalnu valjanost čina kojim je izabrano pravo uređuje izabrano pravo.

4. Svaka promjena ili opoziv izbora prava moraju ispunjavati zahtjeve u pogledu oblika promjene ili opoziva raspolaganja imovinom zbog smrti.

Članak 23.

Područje primjene mjerodavnog prava

1. Pravo određeno prema članku 21. ili članku 22. uređuje nasljeđivanje u cijelosti.

2. To pravo posebno uređuje:

- (a) uzroke, trenutak i mjesto otvaranja nasljedstva;
- (b) utvrđivanje korisnika, njihovih odgovarajućih dijelova i obveza koje njima može nametnuti umrli te utvrđivanje ostalih nasljednih prava, uključujući nasljedna prava preživjelog bračnog ili izvanbračnog druga;
- (c) sposobnost nasljeđivanja;
- (d) lišenje nasljedstva i isključenje zbog nedostojnosti;
- (e) prijenos na nasljednike i, ovisno o slučaju, na legatere imovine, prava i obveza koji čine ostavinu, uključujući uvjete i učinke prihvata i odricanja od nasljedstva ili legata;
- (f) ovlasti nasljednika, izvršitelja oporuke i drugih upravitelja ostavinom, posebno u odnosu na prodaju imovine i namirenje vjerovnika, ne dovodeći u pitanje ovlasti navedene u članku 29. stavcima 2. i 3.;
- (g) odgovornost za dugove iz nasljedstva;
- (h) raspoloživi dio ostavine, nužne dijelove i ostala ograničenja raspolaganja imovinom zbog smrti, kao i zahtjeve koje osobe bliske umrlom mogu imati prema ostavini ili nasljednicima;
- (i) sve obveze vraćanja ili obračunavanja darova, predujmova ili legata prilikom utvrđivanja dijelova različitih korisnika; i
- (j) podjelu ostavine.

Članak 24.

Raspolaganja imovinom zbog smrti, osim ugovora o nasljeđivanju

1. Raspolaganje imovinom zbog smrti, osim ugovora o nasljeđivanju, uređuje, u pogledu njegove dopustivosti i materijalne valjanosti, pravo koje bi po ovoj Uredbi bilo mjerodavno za nasljeđivanje osobe koja je raspolagala da je ona umrla na dan kada je raspolaganje učinjeno.

2. Neovisno o stavku 1., osoba može za pravo koje će urediti njezino raspolaganje imovinom zbog smrti, u pogledu njegove

dopustivosti i materijalne valjanosti, izabrati pravo koje je ta osoba mogla izabrati u skladu s člankom 22. pod ondje navedenim uvjetima.

3. Stavak 2. se primjenjuje, ako je prikladno, na promjenu ili opoziv raspolaganja imovinom zbog smrti koje nije ugovor o nasljeđivanju. U slučaju izbora prava u skladu sa stavkom 2., promjenu ili opoziv uređuje izabrano pravo.

Članak 25.

Ugovori o nasljeđivanju

1. Ugovor o nasljeđivanju u odnosu na nasljeđivanje jedne osobe u pogledu njegove dopustivosti, materijalne valjanosti i obvezujućih učinaka na stranke, uključujući uvjete za njegov raskid, uređuje pravo koje bi po ovoj Uredbi bilo mjerodavno za nasljeđivanje te osobe da je ona umrla na dan kada je ugovor sklopljen.

2. Ugovor o nasljeđivanju u odnosu na nasljeđivanje nekoliko osoba dopustiv je samo ako je dopustiv po svim pravima koja bi po ovoj Uredbi uređivala nasljeđivanje svih uključenih osoba da su one umrle na dan kada su ugovori sklopljeni.

Ugovor o nasljeđivanju koji je dopustiv po prvom podstavku uređuje, u pogledu njegove materijalne valjanosti i obvezujućih učinaka na stranke, uključujući uvjete za njegov raskid, ono pravo navedeno u prvom podstavku s kojim ugovor ima najbližu vezu.

3. Neovisno o stavcima 1. i 2., stranke mogu za pravo koje će uređivati njihov ugovor o nasljeđivanju, u pogledu njegove dopustivosti, materijalne valjanosti i obvezujućih učinaka na stranke, uključujući uvjete za njegov raskid, izabrati pravo koje je osoba ili jedna od osoba čija je ostavina uključena mogla izabrati u skladu s člankom 22. pod ondje navedenim uvjetima.

Članak 26.

Materijalna valjanost raspolaganja imovinom zbog smrti

1. Za potrebe članaka 24. i 25., sljedeći se elementi odnose na materijalnu valjanost:

- (a) sposobnost osobe koja raspolaže imovinom zbog smrti za takvo raspolaganje;

- (b) posebni razlozi koji zabranjuju osobi koja raspolaže raspolaganje u korist određenih osoba ili koji zabranjuju osobi stjecanje imovine za nasljeđivanje od osobe koja raspolaže;
- (c) dopustivost zastupanja za potrebe raspolaganja imovinom zbog smrti;
- (d) tumačenje raspolaganja;
- (e) prijevara, prisila, zabluda i sva ostala pitanja koja se odnose na pristanak ili namjeru osobe koja raspolaže.

2. Ako osoba ima sposobnost raspolagati imovinom zbog smrti po pravu mjerodavnom u skladu s člankom 24. ili člankom 25., naknadna promjena mjerodavnog prava ne utječe na njegovu sposobnost promjene ili opoziva takvog raspolaganja.

Članak 27.

Formalna valjanost pisanih raspolaganja imovinom zbog smrti

1. Pisano raspolaganje imovinom zbog smrti valjano je u pogledu oblika ako je njegov oblik u skladu s pravom:

- (a) države u kojoj je izvršeno raspolaganje ili je ugovor o nasljeđivanju sklopljen;
- (b) države čiji je državljanin bio oporučitelj ili barem jedna od osoba na čije se nasljeđivanje odnosi ugovor o nasljeđivanju, bilo u trenutku raspolaganja ili sklapanja ugovora, bilo u trenutku smrti;
- (c) države u kojoj je oporučitelj ili barem jedna od osoba na čije se nasljeđivanje odnosi ugovor o nasljeđivanju imala domicil, bilo u trenutku raspolaganja ili sklapanja ugovora, bilo u trenutku smrti;
- (d) države u kojoj je oporučitelj ili barem jedna od osoba na čije se nasljeđivanje odnosi ugovor o nasljeđivanju imala uobičajeno boravište, bilo u trenutku raspolaganja ili sklapanja ugovora, bilo u trenutku smrti;
- (e) u odnosu na nepokretnu imovinu, države u kojoj se nalazi ta imovina.

Utvrđivanje pitanja jesu li oporučitelj ili bilo koja osoba na čije se nasljeđivanje odnosi ugovor o nasljeđivanju imali svoj domicil u određenoj državi uređuje pravo te države.

2. Stavak 1. također se primjenjuje na raspolaganja imovinom zbog smrti koja mijenjaju ili opozivaju ranije raspolaganje. Promjena ili opoziv također su valjani u pogledu oblika ako su u skladu s bilo kojim od prava po kojem je prema stavku 1. raspolaganje imovinom zbog smrti koje je promijenjeno ili opozvano bilo valjano.

3. Za potrebe ovog članka, svaka pravna odredba koja ograničava dopuštene oblike raspolaganja imovinom zbog smrti s obzirom na starost, državljanstvo ili druga osobna svojstva oporučitelja ili osoba na čije se nasljeđivanje odnosi ugovor o nasljeđivanju smatra se odredbom o obliku. Isto se pravilo primjenjuje na svojstva koja moraju imati bilo koji svjedoci nužni za valjanost raspolaganja imovinom zbog smrti.

Članak 28.

Valjanost oblika izjave o prihvatu ili odricanju

Izjava o prihvatu ili odricanju od nasljedstva, legata ili nužnog dijela ili izjava kojom se želi ograničiti odgovornost osobe koja daje izjavu, valjana je u pogledu oblika ako ispunjava zahtjeve:

- (a) prava mjerodavnog za nasljeđivanje u skladu s člankom 21. ili člankom 22.; ili
- (b) prava države u kojoj osoba koja daje izjavu ima svoje uobičajeno boravište.

Članak 29.

Posebna pravila o imenovanju i ovlastima upravitelja ostavinom u određenim situacijama

1. Ako je imenovanje upravitelja obvezno ili obvezno na temelju zahtjeva po pravu države članice čiji su sudovi nadležni odlučivati o nasljeđivanju u skladu s ovom Uredbom a pravo mjerodavno za nasljeđivanje je strano pravo, sudovi te države članice mogu, kada se pred njima pokrene postupak, imenovati jednog ili više upravitelja ostavinom prema svojem pravu, pod uvjetima određenim u ovom članku.

Upravitelj ili upravitelji imenovani u skladu s ovim stavkom su osoba ili osobe koje imaju pravo izvršiti oporuku umrlog i/ili upravljati ostavinom po pravu mjerodavnom za nasljeđivanje. Ako to pravo ne predviđa upravljanje ostavinom od strane osobe koja nije korisnik, sudovi države članice u kojoj se treba imenovati upravitelj mogu imenovati treću osobu kao upravitelja po svojem pravu ako tako zahtijeva to pravo i postoji ozbiljan sukob interesa između korisnika ili korisnika i vjerovnika ili drugih osoba koje su jamčile za dugove umrlog, nesporazum među korisnicima o upravljanju ostavinom ili složena ostavina za upravljati zbog vrste imovine.

Upravitelj ili upravitelji imenovani u skladu s ovim stavkom jedine su osobe koje imaju pravo izvršavati ovlasti navedene u stavku 2. ili 3.

2. Osoba ili osobe imenovane kao upravitelji u skladu sa stavkom 1. izvršavaju ovlasti upravljanja ostavinom koje smiju izvršavati po pravu mjerodavnom za nasljeđivanje. Sud koji imenuje smije u svojoj odluci odrediti posebne uvjete za izvršavanje takvih ovlasti u skladu s pravom mjerodavnim za nasljeđivanje.

Ako pravo mjerodavno za nasljeđivanje ne predviđa dovoljne ovlasti za očuvanje imovine ostavine ili zaštitu prava vjerovnika ili drugih osoba koje su jamčile za dugove umrlog, sud koji imenuje smije dopustiti upraviteljima izvršavanje dodatnih ovlasti predviđenih u tu svrhu njegovim pravom i smije u svojoj odluci odrediti posebne uvjete za izvršavanje takvih ovlasti u skladu s tim pravom.

Međutim, prilikom izvršavanja takvih dodatnih ovlasti upravitelji poštuju pravo mjerodavno za nasljeđivanje u pogledu prijenosa vlasništva na imovini za nasljeđivanje, odgovornosti za dugove iz nasljedstva, prava korisnika, uključujući, prema potrebi, prava na prihvat ili odricanje od nasljedstva i, prema potrebi, ovlasti izvršitelja oporuke umrlog.

3. Neovisno o stavku 2., sud koji imenuje jednog ili više upravitelja u skladu sa stavkom 1. smije, kao izuzetak, ako je pravo mjerodavno za nasljeđivanje pravo treće države, odlučiti dodijeliti tim upraviteljima sve ovlasti upravljanja predviđene pravom države članice u kojima su imenovani.

Međutim, prilikom izvršavanja takvih ovlasti upravitelji posebno poštuju utvrđivanje korisnika i njihovih nasljednih prava,

uključujući njihova prava na nužni dio ili zahtjev prema ostavini ili nasljednicima po pravu mjerodavnom za nasljeđivanje.

Članak 30.

Posebna pravila o ograničenjima koja se odnose ili utječu na nasljeđivanje određene imovine

Ako pravo države u kojoj se nalaze određena nepokretna imovina, određena poduzeća ili druge posebne kategorije imovine ima posebna pravila koja zbog ekonomskih, obiteljskih ili socijalnih razloga nameću ograničenja koja se odnose ili utječu na nasljeđivanje te imovine, ta se posebna pravila primjenjuju na nasljeđivanje u toj mjeri u kojoj su po pravu te države primjenjiva neovisno o pravu mjerodavnom za nasljeđivanje.

Članak 31.

Prilagodba stvarnih prava

Ako se osoba poziva na stvarno pravo koje ima po pravu mjerodavnom za nasljeđivanje, a pravo države članice u kojoj se poziva na pravo ne poznaje dotično stvarno pravo, to pravo se, ako je to potrebno i u mogućoj mjeri, prilagođava najslabijem stvarnom pravu po pravu te države, uzimajući u obzir ciljeve i interese koje ostvaruje određeno stvarno pravo i učinke koji su s njim povezani.

Članak 32.

Komorijenti

Ako dvije ili više osoba čije nasljeđivanje uređuju različita prava umru u okolnostima u kojima nije sigurno kojim redosljedom su nastupile njihove smrti te ako ta prava drukčije propisuju za takvu situaciju ili uopće o tome nemaju odredbi, nijedna od umrlih osoba nema bilo koja prava na nasljedstvo druge ili drugih osoba.

Članak 33.

Ošasna ostavina

U onoj mjeri u kojoj po pravu mjerodavnom za nasljeđivanje prema ovoj Uredbi nema nasljednika ili legatara za bilo koju imovinu kojom se raspolaze zbog smrti i nijedna fizička osoba nije zakonski nasljednik, primjena tako utvrđenog prava ne sprečava pravo države članice ili subjekta kojeg za tu svrhu odredi ta država članica u stjecanju po vlastitom pravu imovine ostavine koja se nalazi na njezinom državnom području, pod uvjetom da vjerovnici imaju pravo tražiti ispunjenje svojih tražbina iz imovine cijele ostavine.

Članak 34.

Upućivanje na daljnje pravo ili uzvrat

1. Primjena prava bilo koje treće države određene ovom Uredbom znači primjenu pravnih pravila na snazi u toj državi, uključujući njezina pravila međunarodnog privatnog prava, u toj mjeri u kojoj ta pravila dalje upućuju:

- (a) na pravo države članice; ili
- (b) na pravo druge države članice koja bi primijenila svoje pravo.

2. Upućivanje na daljnje pravo ili uzvrat ne primjenjuju se u odnosu na prava navedena u članku 21. stavku 2., članku 22., članku 27., članku 28. točki (b) i članku 30.

Članak 35.

Javni poredak (*ordre public*)

Primjena odredbe prava bilo koje države određene ovom Uredbom može se odbiti samo ako je takva primjena očigledno nespojiva s javnim poretom (*ordre public*) države suda.

Članak 36.

Države s više od jednog pravnog sustava – teritorijalni sukob zakona

1. Ako je pravo određeno po ovoj Uredbi pravo države koja se sastoji od nekoliko teritorijalnih jedinica od kojih svaka ima svoja pravna pravila u pogledu nasljeđivanja, unutarnja kolizijska pravila te države određuju onu teritorijalnu jedinicu čija pravna pravila treba primijeniti.

2. U nedostatku takvih unutarnjih kolizijskih pravila:

- (a) svako upućivanje na pravo države navedeno u stavku 1., za potrebe određivanja mjerodavnog prava po odredbama koje upućuju na uobičajeno boravište umrlog, znači upućivanje na pravo teritorijalne jedinice u kojoj je umrli imao svoje uobičajeno boravište u trenutku smrti;
- (b) svako upućivanje na pravo države navedeno u stavku 1., za potrebe određivanja mjerodavnog prava po odredbama koje upućuju na državljanstvo umrlog, znači upućivanje na pravo teritorijalne jedinice s kojom je umrli imao najbližu vezu;

(c) svako upućivanje na pravo države navedeno u stavku 1., za potrebe određivanja prava mjerodavnog po bilo kojim drugim odredbama koje upućuju na ostale elemente kao poveznice, znači upućivanje na pravo teritorijalne jedinice u kojoj se nalazi relevantni element.

3. Neovisno o stavku 2., svako upućivanje na pravo države navedeno u stavku 1., za potrebe određivanja mjerodavnog prava u skladu s člankom 27., u nedostatku unutarnjih kolizijskih pravila u toj državi, znači upućivanje na pravo teritorijalne jedinice s kojom su oporučitelj ili osobe na čije se nasljeđivanje odnosi ugovor o nasljeđivanju imale najbližu vezu.

Članak 37.

Države s više od jednog pravnog sustava – sukob zakona između osoba

U odnosu na državu koja ima dva ili više pravnih sustava ili skupa pravila primjenljivih na različite kategorije osoba u pogledu nasljeđivanja, svako upućivanje na pravo te države znači upućivanje na pravni sustav ili skup pravila određene pravilima na snazi u toj državi. U nedostatku takvih pravila primjenjuju se pravni sustav ili skup pravila s kojima je umrli ima najbližu vezu.

Članak 38.

Neprijemljena ove Uredbe na unutarnji sukob zakona

Od države članice koja se sastoji od nekoliko teritorijalnih jedinica od kojih svaka ima svoja pravna pravila u pogledu nasljeđivanja ne zahtijeva se primjena ove Uredbe na sukob zakona do kojeg dolazi samo između tih jedinica.

POGLAVLJE IV.

PRIZNAVANJE, IZVRŠIVOST I IZVRŠENJE ODLUKA

Članak 39.

Priznavanje

1. Odluka donesena u nekoj državi članici priznaje se u drugoj državi članici bez potrebe za bilo kakvim posebnim postupkom.

2. Svaka zainteresirana strana koja kao glavni predmet spora postavlja pitanje priznavanja odluke može, u skladu s postupkom predviđenim u člancima 45. do 58., zahtijevati priznanje te odluke.

3. Ako ishod postupka pred sudom države članice ovisi o odluci o priznavanju koja se donosi kao odluka o prethodnom pitanju, taj sud ima nadležnost za odlučivanje o tome pitanju.

Članak 40.

Razlozi za nepriznavanje

Odluka se ne priznaje:

- (a) ako je njezino priznavanje u očiglednoj suprotnosti s javnim poretkom (*ordre public*) u državi članici u kojoj se priznavanje zatražilo;
- (b) ako je donesena jer se tuženik nije upustio u postupak, a nije mu pravodobno dostavljeno pismeno o započinjanju postupka ili jednakovrijedno pismeno i na način koji mu omogućuje da pripremi svoju obranu, osim ako tuženik nije započeo postupak za osporavanje odluke kad je za to imao mogućnost;
- (c) ako je u proturječju s odlukom koja je donesena u postupku između istih stranaka u državi članici u kojoj se traži priznavanje;
- (d) ako je u proturječju s ranijom odlukom donesenom u drugoj državi članici ili u trećoj državi u postupku o istom predmetu i između istih stranaka, ako ranija odluka ispunjava uvjete potrebne za priznavanje u državi članici u kojoj se traži priznavanje.

Članak 41.

Zabrana preispitivanja merituma stvari

Odluka donesena u državi članici ni pod kojim se uvjetima ne smije preispitivati s obzirom na njezin sadržaj.

Članak 42.

Zastajanje s postupkom priznavanja

Sud države članice u kojoj se zahtijeva priznavanje odluke donesene u drugoj državi članici može zastati s postupkom ako je u državi članici podrijetla protiv odluke uložen redovni pravni lijek.

Članak 43.

Izvršivost

Odluke donesene u državi članici i izvršive u toj državi izvršive su u drugoj državi članici ako su na zahtjev bilo koje zainteresirane strane tamo proglašene izvršivima u skladu s postupkom predviđenim u člancima 45. do 58.

Članak 44.

Utvrđivanje domicila

Radi utvrđivanja ima li stranka za potrebe postupka predviđenog u člancima 45. do 58. domicil u državi članici izvršenja, sud pred kojim je pokrenut postupak primjenjuje unutarnje pravo te države članice.

Članak 45.

Mjesna nadležnost sudova

1. Zahtjev za proglašenjem izvršivosti podnosi se sudu ili nadležnom tijelu države članice izvršenja o kojima je ta država članica obavijestila Komisiju u skladu s člankom 78.
2. Mjesna nadležnost utvrđuje se prema mjestu domicila stranke prema kojoj se zahtijeva izvršenje ili prema mjestu izvršenja.

Članak 46.

Postupak

1. Postupak podnošenja zahtjeva uređuje pravo države članice u kojoj se zahtijeva izvršenje.
2. Podnositelj zahtjeva ne mora imati poštansku adresu ili opunomoćenog zastupnika u državi članici izvršenja.
3. Zahtjevu se prilažu sljedeće isprave:

- (a) primjerak odluke koji ispunjava uvjete potrebne za utvrđivanje njezine autentičnosti;
- (b) ovjera koju izdaju sud ili nadležno tijelo države članice podrijetla u obliku utvrđenom u skladu sa savjetodavnim postupkom navedenim u članku 81. stavku 2., ne dovodeći u pitanje članak 47.

Članak 47.**Nepodnošenje ovjere**

1. Ako ovjera iz članka 46. stavka 3. točke (b) nije podnesena, nadležni sud ili nadležno tijelo može odrediti rok za njezino podnošenje ili prihvatiti jednakovrijedno pismeno ili, ako smatra da ima dovoljno informacija, može osloboditi stranku od njezina podnošenja.
2. Ako sud ili nadležno tijelo to zatraži, prilaže se prijevod isprava. Prijevod mora učiniti osoba kvalificirana za prevođenje u jednoj od država članica.

Članak 48.**Proglašenje izvršivosti**

Odluka se proglašava izvršivom odmah po zadovoljenju formalnosti iz članka 46., bez bilo kakvih provjera iz članka 40. Stranka prema kojoj se zahtijeva izvršenje odluke u toj fazi postupka nema pravo davanja bilo kakvih prigovora na zahtjev.

Članak 49.**Obavijest o odluci o zahtjevu za proglašenje izvršivosti**

1. Podnositelja zahtjeva odmah se izvješćuje o odluci o zahtjevu za proglašenje izvršivosti u skladu s postupkom propisanim pravom države članice izvršenja.
2. Izjava o izvršivosti dostavlja se stranci prema kojoj se traži izvršenje, uz priloženu odluku, ako odluka nije već prije dostavljena stranci.

Članak 50.**Žalba na odluku o zahtjevu za proglašenje izvršivosti**

1. Obje stranke mogu uložiti pravni lijek protiv odluke o zahtjevu za izdavanje potvrde izvršivosti.
2. Žalba se ulaže sudu čije je ime dotična država članica priopćila Komisiji u skladu s člankom 78.
3. O pravnom se lijeku odlučuje u kontradiktornom postupku.
4. Ako se stranka prema kojoj se zahtijeva izvršenje odluke ne pojavi pred sudom koji odlučuje o pravnom lijeku koji je

uložio podnositelj zahtjeva, primjenjuje se članak 16., čak i u slučajevima u kojima stranka prema kojoj se zahtijeva izvršenje odluke nema domicil u bilo kojoj od država članica.

5. Žalba protiv proglašenja izvršivosti ulaže se u roku 30 dana od dostave odluke. Ako stranka protiv koje se zahtijeva izvršenje nema domicil u državi članici u kojoj je proglašena izvršivost, nego u drugoj državi članici, rok za podnošenje žalbe je 60 dana i počinje teći od dana dostave toj stranci osobno ili u njezinom boravištu. Taj se rok ne može produljiti zbog udaljenosti.

Članak 51.**Postupak osporavanja odluke o žalbi**

Odluka o žalbi može se osporavati samo u postupku o kojem je predmetna država članica obavijestila Komisiju u skladu s člankom 78.

Članak 52.**Odbijanje ili ukidanje odluke o proglašenju izvršivosti**

Sud pred kojim je uložena pravni lijek u skladu s odredbama članka 50. ili članka 51. odbija proglašenje izvršivosti ili ga povlači samo na temelju jednog od razloga iz članka 40. Svoju odluku donosi bez odlaganja.

Članak 53.**Zastajanje s postupkom**

Sud pred kojim je uložena žalba u skladu s člankom 50. ili člankom 51., na zahtjev stranke protiv koje se zahtijeva izvršenje, zastaje s postupkom ako je izvršenje odluke u državi članici podrijetla suspendirano zbog žalbe.

Članak 54.**Privremene i zaštitne mjere**

1. Kada se odluka mora priznati u skladu s ovim poglavljem, podnositelj zahtjeva može uvijek upotrijebiti privremene mjere, uključujući i zaštitne mjere, u skladu s pravom države članice izvršenja bez potrebe za proglašenjem izvršivosti u skladu s člankom 48.
2. Proglašenje izvršivosti uključuje po samom zakonu ovlasti za zaštitne mjere.

3. U roku propisanom za ulaganje pravnog lijeka u skladu s člankom 50. stavkom 5., protiv proglašenja izvršivosti i sve do donošenja odluke o takvome pravnome lijeku, nikakve izvršne mjere, osim zaštitnih mjera, ne mogu se poduzeti na imovini stranke protiv koje se zahtijeva izvršenje odluke.

Članak 55.

Djelomična izvršivost

1. Kad je odlukom odlučeno o više zahtjeva, a za sve zahtjeve ne može se proglasiti izvršivost, nadležni sud ili nadležno tijelo proglašavaju izvršivost za jedan ili više zahtjeva.

2. Podnositelj zahtjeva može zahtijevati da se proglašenje izvršivosti ograniči na dijelove odluke.

Članak 56.

Pravna pomoć

Podnositelj zahtjeva kojemu je u državi članici podrijetla odobrena puna ili djelomična besplatna pravna pomoć ili oslobođenje plaćanja troškova postupka ima pravo u postupku o proglašenju izvršivosti na najširi mogući opseg pravne pomoći ili oslobođenja troškova predviđenih pravom države članice izvršenja.

Članak 57.

Zabrana osiguranja, jamstva ili pologa

Od stranke koja u jednoj državi članici zahtijeva priznavanje, izvršivost ili izvršenje odluke donesene u drugoj državi članici ne zahtijevaju se nikakvo osiguranje, jamstvo ili polog, bez obzira na to kako se oni nazivali, zbog činjenice da je strani državljanin ili da nema domicil ili boravište u državi članici izvršenja.

Članak 58.

Zabrana taksi, pristojba ili davanja

U državi članici izvršenja u postupku proglašenja izvršivosti nije dopušteno naplaćivati bilo kakve takse, pristojbe ili davanja izračunate u odnosu na vrijednost konkretnog predmeta.

POGLAVLJE V.

JAVNE ISPRAVE I SUDSKE NAGODBE

Članak 59.

Prihvatanje javnih isprava

1. Javna isprava sastavljena u državi članici ima jednaku dokaznu snagu u drugoj državi članici kao što ima u državi

članici podrijetla, ili najbližnji učinak, pod uvjetom da to nije očigledno protivno javnom poretku (*ordre public*) u dotičnoj državi članici.

Osoba koja želi koristiti javnu ispravu u drugoj državi članici može tražiti od tijela koje izdaje javnu ispravu u državi članici podrijetla ispunjavanje obrasca koji opisuje dokaznu snagu koju javna isprava ima u državi članici podrijetla uspostavljenog u skladu sa savjetodavnim postupkom navedenim u članku 81. stavku 2.

2. Bilo kakvo osporavanje vjerodostojnosti javne isprave vrši se pred sudovima države članice podrijetla i o njemu se odlučuje po pravu te države. Osporavana javna isprava nema nikakvu dokaznu snagu u drugoj državi članici tako dugo dok je osporavanje u tijeku pred nadležnim sudom.

3. Bilo kakvo osporavanje pravnih akata ili pravnih odnosa zabilježenih u javnoj ispravi vrši se pred sudovima koji imaju nadležnost prema ovoj Uredbi i o njemu se odlučuje po pravu mjerodavnom u skladu s poglavljem III. Osporavana javna isprava nema u pogledu osporavane stvari nikakvu dokaznu snagu u državi članici koja nije država članica podrijetla tako dugo dok je osporavanje u tijeku pred nadležnim sudom.

4. Ako ishod postupka pred sudom države članice ovisi o odluci o prethodnom pitanju koje se odnosi na pravne akte ili pravne odnose u nasljednim stvarima zabilježene u javnoj ispravi, taj sud je nadležan za to pitanje.

Članak 60.

Izvršivost javnih isprava

1. Javna isprava koja je izvršiva u državi članici podrijetla bit će proglašena izvršivom u drugoj državi članici na zahtjev bilo koje zainteresirane stranke u skladu s postupkom predviđenim člancima 45. do 58.

2. Za potrebe članka 46. stavka 3. točke (b), tijelo koje sastavlja javnu ispravu na zahtjev bilo koje zainteresirane stranke izdaje ovjeru koristeći obrazac uspostavljen u skladu sa savjetodavnim postupkom navedenim u članku 81. stavku 2.

3. Sud kojem je uložen pravni lijek iz članka 50. ili članka 51. proglašenje izvršivosti odbija ili poništava samo ako je izvršenje javne isprave u očitoj suprotnosti s javnim poretkom (*ordre public*) države članice izvršenja.

Članak 61.

Izvršivost sudskih nagodbi

1. Sudske nagodbe koje su izvršive u državi članici podrijetla bit će proglašene izvršivima u drugoj državi članici na zahtjev bilo koje zainteresirane stranke u skladu s postupkom predviđenim člancima 45. do 58.

2. Za potrebe članka 46. stavka 3. točke (b), sud koji je odobrio nagodbu ili pred kojim je ona sklopljena, na zahtjev bilo koje zainteresirane stranke, izdaje ovjeru na obrascu uspostavljenom u skladu sa savjetodavnim postupkom navedenim u članku 81. stavku 2.

3. Sud kojem je uložena pravni lijek iz članka 50. ili članka 51. proglašenje izvršivosti odbija ili poništava samo ako je izvršenje sudske nagodbe u očitoj suprotnosti s javnim poretom (*ordre public*) države članice izvršenja.

POGLAVLJE VI.

EUROPSKA POTVRDA O NASLJEĐIVANJU

Članak 62.

Uspostava Europske potvrde o nasljeđivanju

1. Ova Uredba uspostavlja Europsku potvrdu o nasljeđivanju (dalje u tekstu: „Potvrda”) koja se izdaje za korištenje u drugoj državi članici i stvara učinke navedene u članku 69.

2. Korištenje Potvrde nije obvezno.

3. Potvrda ne nadomješta unutarnje isprave koje se u državama članicama koriste za slične svrhe. Međutim, jednom kada je izdana za korištenje u drugoj državi članici, Potvrda također stvara učinke navedene u članku 69. u državama članicama čija su je tijela izdala u skladu s ovim poglavljem.

Članak 63.

Svrha Potvrde

1. Potvrdu mogu koristiti nasljednici, legatari koji imaju izravna prava u nasljedstvu i izvršitelji oporuka ili upravitelji ostavinom koji se u drugoj državi članici moraju pozvati na svoj status ili izvršavati svoja prava kao nasljednici ili legatari i/ili svoje ovlasti kao izvršitelji oporuka ili upravitelji ostavinom.

2. Potvrda se može koristiti za dokazivanje jedne ili više sljedećih stvari:

(a) status i/ili prava svakog nasljednika ili, ovisno o slučaju, svakog legatara spomenutih u Potvrdi i njihove ostavinske dijelove;

(b) pripadnost određene imovine koja čini dio ostavine nasljednicima ili, ovisno o slučaju, legatarima spomenutima u Potvrdi;

(c) ovlasti osobe spomenute u Potvrdi za izvršavanje oporuke ili upravljanje ostavinom.

Članak 64.

Nadležnost za izdavanje Potvrde

Potvrda se izdaje u državi članici čiji sudovi imaju nadležnost po članku 4., članku 7., članku 10. ili članku 11. Tijelo izdavanja je:

(a) sud kako je definiran u članku 3. stavku 2.; ili

(b) drugo tijelo koje po nacionalnom pravu ima nadležnost baviti se nasljednim stvarima.

Članak 65.

Zahtjev za Potvrdu

1. Potvrda se izdaje na zahtjev bilo koje osobe navedene u članku 63. stavku 1. (dalje u tekstu: „podnositelj zahtjeva”).

2. Za potrebe podnošenja zahtjeva, podnositelj zahtjeva može koristiti obrazac uspostavljen u skladu sa savjetodavnim postupkom navedenim u članku 81. stavku 2.

3. Zahtjev mora sadržavati podatke navedene u nastavku, u mjeri u kojoj su ti podaci poznati podnositelju zahtjeva i nužni tijelu izdavanja za potvrđivanje elemenata za koje podnositelj zahtjeva želi potvrdu, i moraju joj biti priložene sve relevantne isprave u izvorniku ili preslikama koje ispunjavaju uvjete za utvrđivanje njezine autentičnosti, ne dovodeći u pitanje članak 66. stavak 2.:

(a) podatke o umrlome: prezime (prezime prilikom rođenja, ako postoji), osobno ime ili više njih, spol, datum i mjesto rođenja, bračno stanje, državljanstvo, identifikacijski broj (ako postoji), adresa u trenutku smrti, datum i mjesto smrti;

(b) podatke o podnositelju zahtjeva: prezime (prezime prilikom rođenja, ako postoji), osobno ime ili više njih, spol, datum i mjesto rođenja, bračno stanje, državljanstvo, identifikacijski broj (ako postoji), adresa i veza s umrlim, ako postoji;

- (c) podatke o zastupniku podnositelja zahtjeva, ako ga ima: prezime (prezime prilikom rođenja, ako postoji), osobno ime ili više njih, adresa i ovlasti zastupanja;
- (d) podatke o bračnom ili izvanbračnom drugu umrlog i, ako postoje, o bivši bračnim ili izvanbračnim drugovima: prezime (prezime prilikom rođenja, ako postoji), osobno ime ili više njih, spol, datum i mjesto rođenja, bračno stanje, državljanstvo, identifikacijski broj (ako postoji) i adresa;
- (e) podatke o drugim mogućim korisnicima na temelju raspolaganja imovinom zbog smrti i/ili po samom zakonu: prezime i osobno ime ili više njih ili naziv organizacije, identifikacijski broj (ako postoji) i adresa;
- (f) planiranu namjenu Potvrde u skladu s člankom 63.;
- (g) kontaktne podatke suda ili drugog nadležnog tijela koje se bavi ili se bavilo nasljeđivanjem kao takvim, ako je potrebno;
- (h) elemente na kojima podnositelj zahtjeva, kako smatra prikladno, temelji svoje pravo na imovinu za nasljeđivanje kao korisnik i/ili svoje pravo izvršavanja oporuke umrlog i/ili pravo upravljanja ostavinom umrlog;
- (i) naznaku o tome je li umrli izvršio raspolaganje imovinom zbog smrti; ako nisu priloženi ni izvornik ni preslika, naznaka o tome gdje se nalazi izvornik;
- (j) naznaku o tome je li umrli sklopio bračni ugovor ili ugovor u pogledu odnosa koji može imati usporedive učinke s brakom; ako nisu priloženi ni izvornik ni preslika ugovora, naznaka o tome gdje se nalazi izvornik;
- (k) naznaku o tome je li neki korisnik dao izjavu o prihvatu ili odricanju od nasljedstva;
- (l) izjavu o tome da prema saznanjima podnositelja zahtjeva nije u tijeku spor o elementima za koje se traži potvrda;
- (m) bilo koje druge podatke koje podnositelj zahtjeva smatra korisnim za potrebe izdavanja Potvrde.

Članak 66.

Razmatranje zahtjeva

1. Nakon primitka zahtjeva tijelo izdavanja provjerava podatke i izjave te isprave i druge dokaze koje je dostavio podnositelj zahtjeva. To tijelo provodi ispitivanje potrebno za tu provjeru po službenoj dužnosti ako je to predviđeno ili dopušteno njegovim pravom ili poziva podnositelja zahtjeva na pružanje bilo kakvih dodatnih podataka koje smatra potrebnima.

2. Ako podnositelj nije podnio preslike relevantnih isprava koje zadovoljavaju uvjete nužne za utvrđivanje njihove vjerodostojnosti, tijelo izdavanja može prihvatiti ostale oblike dokaza.

3. Ako je to predviđeno njegovim pravom i podložno uvjetima određenima u tom pravu, tijelo izdavanja može tražiti davanje izjave pod prisegom ili izjave na zapisnik.

4. Tijelo izdavanja poduzima sve potrebne korake u obavljanju korisnika o zahtjevu za Potvrdu. Ono saslušava, ako je to potrebno za utvrđivanje elemenata koji se trebaju potvrditi, bilo koju uključenu osobu i bilo kojeg izvršitelja ili upravitelja i vrši javne objave radi davanje prilike drugim mogućim korisnicima za pozivanje na svoja prava.

5. Za potrebe ovog članka, nadležno tijelo države članice dostavlja na zahtjev tijelu izdavanja druge države članice podatke iz zemljišnih knjiga, matičnih knjiga i upisnika u koji se upisuju isprave i činjenice od važnosti za nasljeđivanje ili za režim bračne stečevine ili ekvivalentni imovinski režim umrlog, ako bi to nadležno tijelo po nacionalnom pravu bilo ovlašteno dostaviti takve podatke drugom nacionalnom tijelu.

Članak 67.

Izdavanje Potvrde

1. Tijelo izdavanja izdaje Potvrdu bez odgode u skladu s postupkom utvrđenim u ovom poglavlju kada su elementi koji se trebaju potvrditi utvrđeni po pravu mjerodavnom za nasljeđivanje ili po bilo kojem drugom pravu mjerodavnom za određene elemente. Tijelo koristi obrazac uspostavljen u skladu sa savjetodavnim postupkom navedenim u članku 81. stavku 2.

Tijelo izdavanja ne izdaje Potvrdu posebno ako:

- (a) se elementi koji se trebaju potvrditi osporavaju; ili
- (b) Potvrda ne bi bila u skladu s odlukom koja obuhvaća iste elemente.

2. Tijelo izdavanja poduzima sve potrebne korake u obavješćivanju korisnika o izdavanju Potvrde.

Članak 68.

Sadržaj Potvrde

Potvrda mora sadržavati sljedeće podatke, u mjeri potrebnoj za svrhu za koje se izdaje:

- (a) naziv i adresu tijela izdavanja;
- (b) referentni broj predmeta;
- (c) elemente na temelju kojih se tijelo izdavanja smatra nadležnim za izdavanje Potvrde;
- (d) datum izdavanja;
- (e) podatke o podnositelju zahtjeva: prezime (prezime prilikom rođenja, ako postoji), osobno ime ili više njih, spol, datum i mjesto rođenja, bračno stanje, državljanstvo, identifikacijski broj (ako postoji), adresa i veza s umrlim, ako postoji;
- (f) podatke o umrlom: prezime (prezime prilikom rođenja, ako postoji), osobno ime ili više njih, spol, datum i mjesto rođenja, bračno stanje, državljanstvo, identifikacijski broj (ako postoji), adresa u trenutku smrti, datum i mjesto smrti;
- (g) podatke o korisnicima: prezime (prezime prilikom rođenja, ako postoji), osobno ime ili više njih te identifikacijski broj (ako postoji);
- (h) podatke o bračnom ugovoru koji je sklopio umrli ili, ako postoji, o ugovoru koji je sklopio umrli u kontekstu odnosa za koji se po pravu mjerodavnom za takav odnos smatra da ima usporedive učinke s brakom te podatke o režimu bračne stečevine ili ekvivalentnom imovinskom režimu;

- (i) pravo mjerodavno za nasljeđivanje te elemente na temelju kojih je to pravo utvrđeno;
- (j) podatke o tome je li nasljeđivanje oporučno ili zakonsko, uključujući podatke o elementima iz kojih proizlaze prava i/ili ovlasti nasljednika, legatar, izvršitelja oporuka ili upravitelja ostavinom;
- (k) ako je potrebno, podatke o svakom korisniku u pogledu načina prihvata ili odricanja od nasljedstva;
- (l) dio svakog nasljednika te, ako je potrebno, popis prava i/ili imovine za svakog nasljednika;
- (m) popis prava i/ili imovine za svakog legatar;
- (n) ograničenja prava nasljednika i, prema potrebi, legataru po pravu mjerodavnom za nasljeđivanje i/ili po raspolaganju imovinom zbog smrti;
- (o) ovlasti izvršitelja oporuke i/ili upravitelja ostavinom i ograničenja tih ovlasti po pravu mjerodavnom za nasljeđivanje i/ili po raspolaganju imovinom zbog smrti.

Članak 69.

Učinci Potvrde

1. Potvrda proizvodi svoje učinke u svim državama članicama a da nije potreban poseban postupak.
2. Za Potvrdu se predmnijeva da točno dokazuje elemente koji su utvrđeni po pravu mjerodavnom za nasljeđivanje ili po bilo kojem drugom pravu mjerodavnom za određene elemente. Za osobu koja je u Potvrdi navedena kao nasljednik, legatar, izvršitelj oporuke ili upravitelj ostavinom predmnijeva se da ima status naveden u Potvrdi i/ili prava ili ovlasti navedene u Potvrdi, bez ikakvih uvjeta i/ili ograničenja vezanih za ta prava ili ovlasti, osim onih navedenih u Potvrdi.
3. Za svaku osobu koja postupajući na temelju podataka potvrđenih u Potvrdi izvrši plaćanja ili prenese imovinu osobi navedenoj u Potvrdi kao ovlaštenoj za prihvatanje plaćanja ili imovine smatra se da je izvršila transakciju s osobom ovlaštenom za prihvatanje plaćanja ili imovine, osim ako zna da sadržaj Potvrde nije istinit ili nije svjesna takve neistinitosti zbog krajnje nepažnje.

4. Ako osoba navedena u Potvrdi kao ovlaštena za raspolaganje imovinom za nasljeđivanje raspolaže tom imovinom u korist druge osobe, za tu drugu osobu se smatra, ako postupi na temelju podataka potvrđenih u Potvrdi, da je izvršila transakciju s osobom ovlaštenom za raspolaganje dotičnom imovinom, osim ako zna da sadržaj Potvrde nije istinit ili je nesvjesna te neistinitosti zbog krajnje nepažnje.

5. Potvrda je valjana isprava za upisivanje imovine za nasljeđivanje u relevantnom upisniku države članice, ne dovodeći u pitanje članak 1. stavak 2. točke (k) i (l).

Članak 70.

Ovjereni preslici Potvrde

1. Izvornik Potvrde zadržava tijelo izdavanja i izdaje jednu ili više ovjerenih preslika podnositelju zahtjeva i svakoj osobi koja dokaže pravni interes.

2. Tijelo izdavanja za potrebe članka 71. stavka 3. i članka 73. stavka 2. vodi popis osoba kojima su izdani ovjereni preslici u skladu sa stavkom 1.

3. Izdane ovjerene preslike vrijede u ograničenom razdoblju od šest mjeseci, što se naznačuje u ovjerenom presliku navođenjem datuma isteka. U iznimnim i opravdanim slučajevima, tijelo izdavanja može iznimno odrediti dulje razdoblje važenja. Kada to razdoblje istekne, svaka osoba koja posjeduje ovjereni preslik mora, kako bi mogla koristiti Potvrdu za svrhe navedene u članku 63., zatražiti produljenje razdoblja važenja ovjerenog preslika ili zatražiti novi ovjereni preslik od tijela izdavanja.

Članak 71.

Ispravak, izmjena ili opoziv Potvrde

1. Tijelo izdavanja na zahtjev bilo koje osobe koja dokaže pravni interes ili po službenoj dužnosti ispravlja Potvrdu u slučaju administrativne pogreške.

2. Tijelo izdavanja na zahtjev bilo koje osobe koja dokaže pravni interes ili, ako je to moguće po nacionalnom pravu, po službenoj dužnosti, mijenja ili opoziva Potvrdu ako je utvrđeno da Potvrda ili pojedini elementi u njoj nisu točni.

3. Tijelo izdavanja bez odgode obavješćuje sve osobe kojima su izdani ovjereni preslici Potvrde u skladu s člankom 70. stavkom 1. o bilo kojem ispravku, izmjeni ili opozivu Potvrde.

Članak 72.

Pravni lijekovi

1. Odluke koje donese tijelo izdavanja u skladu s člankom 67. može osporavati bilo koja osoba ovlaštena za podnošenje zahtjeva za Potvrdu.

Odluke koje donese tijelo izdavanja u skladu s člankom 71. i člankom 73. stavkom 1. točkom (a) može osporavati bilo koja osoba koja dokaže pravni interes.

Pravni lijek se podnosi pravosudnom tijelu u državi članici tijela izdavanja u skladu s pravom te države.

2. Ako se na temelju pravnog lijeka kako je navedeno u stavku 1. utvrdi da izdana Potvrda nije točna, nadležno pravosudno tijelo ispravlja, mijenja ili opoziva Potvrdu ili osigurava njezin ispravak, izmjenu ili opoziv od strane tijela izdavanja.

Ako se na temelju pravnog lijeka kako je navedeno u stavku 1. utvrdi da odbijanje izdavanja Potvrde nije bilo opravdano, nadležno pravosudno tijelo izdaje Potvrdu ili osigurava da tijelo izdavanja ponovno razmotri predmet i donese novu odluku.

Članak 73.

Privremena obustava učinaka Potvrde

1. Učinke Potvrde privremeno mogu obustaviti:

(a) tijelo izdavanja, na zahtjev bilo koje osobe koja dokaže pravni interes, ako je u tijeku izmjena ili opoziv Potvrde u skladu s člankom 71.; ili

(b) pravosudno tijelo, na zahtjev bilo koje osobe koja ima pravo osporavati odluku koju je donijelo tijelo izdavanja u skladu s člankom 72., dok je u tijeku to osporavanje.

2. Tijelo izdavanja ili, ovisno o slučaju, pravosudno tijelo o bilo kakvoj privremenoj obustavi učinaka Potvrde bez odgode obavješćuju sve osobe kojima su izdane ovjerene preslike Potvrde u skladu s člankom 70. stavkom 1.

Za vrijeme privremene obustave učinaka Potvrde ne smiju se izdavati nove ovjerene preslike Potvrde.

POGLAVLJE VII.

OPĆE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 74.

Legalizacija i druge slične formalnosti

U okviru ove Uredbe ne zahtijevaju se legalizacija ni bilo koja druga formalnost u pogledu isprava izdanih u državi članici.

Članak 75.

Odnos s postojećim međunarodnim konvencijama

1. Ova Uredba ne utječe na primjenu međunarodnih konvencija čije su ugovornice jedna ili više država članica u trenutku donošenja ove Uredbe i koje se odnose na pitanja uređena ovom Uredbom.

Posebno, države članice koje su ugovorne stranke Haške konvencije od 5. listopada 1961. o sukobu zakona u pogledu oblika oporučnih raspolaganja nastavljaju primjenjivati odredbe te Konvencije umjesto članka 27. ove Uredbe u pogledu formalne valjanosti oporuka i zajedničkih oporuka.

2. Neovisno o stavku 1., ova Uredba ima prednost između država članica u odnosu na konvencije sklopljene isključivo između dviju ili više njih u tom opsegu u kojem se te konvencije odnose na pitanja uređena ovom Uredbom.

3. Ova Uredba ne sprečava primjenu Konvencije od 19. studenoga 1934. između Danske, Finske, Islanda, Norveške i Švedske koja sadrži odredbe međunarodnog privatnog prava o nasljeđivanju, oporukama i upravljanju imovinom, kako je revidirana međuvladinim sporazumom između tih država od 1. lipnja 2012., na države članice koje su joj stranke, u mjeri u kojoj predviđa:

(a) pravila o postupovnim aspektima upravljanja imovinom kako je definirano Konvencijom i u tom smislu pomoć tijela država ugovornih stranaka Konvencije; i

(b) pojednostavljene i brže postupke za priznavanje i izvršivost odluka u nasljednim stvarima.

Članak 76.

Odnos prema Uredbi Vijeća (EZ) br. 1346/2000

Ova Uredba ne utječe na primjenu Uredbe Vijeća (EZ) br. 1346/2000 od 29. svibnja 2000. o stečajnom postupku⁽¹⁾.

Članak 77.

Podaci učinjeni dostupnima javnosti

Države članice s ciljem dostupnosti podataka javnosti u okviru Europske pravosudne mreže u građanskim i trgovačkim stvarima dostavljaju Komisiji kratki sažetak svojeg nacionalnog zakonodavstva i postupaka koji se odnose na nasljeđivanje, uključujući podatke o vrsti tijela koje ima nadležnost u nasljednim stvarima i podatke o vrsti tijela nadležnog za primanje izjava o prihvatu ili odricanju od nasljedstva, legata ili nužnog dijela.

Države članice također dostavljaju popise svih isprava i/ili podataka koji se obično zahtijevaju za potrebe upisa nepokretne imovine koja se nalazi na njihovom području.

Države članice te podatke stalno ažuriraju.

Članak 78.

Podaci o kontaktima i postupcima

1. Najkasnije do 16. siječnja 2014. države članice priopćuju Komisiji:

(a) imena i kontaktne podatke sudova ili tijela nadležnih za obradu zahtjeva za proglašenje izvršivosti u skladu s člankom 45. stavkom 1. te žalbenim postupcima protiv odluke o takvim zahtjevima u skladu s člankom 50. stavkom 2.;

(b) postupke osporavanja odluke o žalbi navedene u članku 51.;

(c) relevantne podatke o tijelima nadležnim za izdavanje Potvrde u skladu s člankom 64. i

(d) postupke pravne zaštite iz članka 72.;

Države članice izvješćuju Komisiju o svim naknadnim promjenama tih podataka.

⁽¹⁾ SL L 160, 30.6.2000., str. 1.

2. Komisija podatke priopćene u skladu sa stavkom 1. objavljuje u *Službenom listu Europske unije*, s iznimkom adresa i drugih kontaktnih podataka sudova i tijela iz stavka 1. točke (a).

3. Komisija i na svaki drugi odgovarajući način, ponajprije preko Europske pravosudne mreže u građanskim i trgovačkim stvarima, omogućuje da su svi podaci priopćeni u skladu sa stavkom 1. dostupni javnosti.

Članak 79.

Uspostava i naknadna izmjena popisa koji sadrži podatke iz članka 3. stavka 2.

1. Komisija na temelju obavijesti država članica uspostavlja popis drugih tijela i pravnih stručnjaka navedenih u članku 3. stavku 2.

2. Države članice Komisiju obavješćuju o svim naknadnim promjenama podataka sadržanima u tom popisu. Komisija u skladu s tim izmjenjuje popis.

3. Komisija objavljuje popis i svaku naknadnu izmjenu u *Službenom listu Europske unije*.

4. Komisija i na svaki drugi odgovarajući način, ponajprije preko Europske pravosudne mreže u građanskim i trgovačkim stvarima, omogućuje da su svi podaci priopćeni u skladu sa stavicama 1. i 2. dostupni javnosti.

Članak 80.

Uspostava i naknadna izmjena ovjera i obrazaca navedenih u člancima 46., 59., 60., 61., 65. i 67.

Komisija donosi provedbene akte o uspostavi i naknadnim izmjenama ovjera i obrazaca navedenih u člancima 46., 59., 60., 61., 65. i 67. Ti provedbeni akti donose se u skladu sa savjetodavnim postupkom iz članka 81. stavka 2.

Članak 81.

Odborski postupak

1. Komisiji u radu pomaže Odbor. Taj odbor je odbor u smislu Uredbe (EU) br. 182/2011.

2. Kod upućivanja na ovaj stavak, primjenjuje se članak 4. Uredbe (EU) br. 182/2011.

Članak 82.

Preispitivanje

Najkasnije do 18. kolovoza 2025. Komisija podnosi Europskom parlamentu, Vijeću i Europskom gospodarskom i socijalnom odboru izvješće o primjeni ove Uredbe, uključujući i procjenu bilo kakvih praktičnih problema s kojima se susrelo u odnosu na istovremene izvansudske nagodbe u nasljednim predmetima u različitim državama članicama ili na izvansudsku nagodbu u jednoj državi članici na koju istodobno utječe nagodba pred sudom u drugoj državi članici. Izvješće je, prema potrebi, popraćeno prijedlozima za izmjene.

Članak 83.

Prijelazne odredbe

1. Ova se Uredba primjenjuje na nasljeđivanje osoba koje umru 17. kolovoza 2015. ili nakon toga.

2. Ako je umrli odabrao pravo mjerodavno za svoje nasljeđivanje prije 17. kolovoza 2015., taj izbor je valjan ako ispunjava uvjete utvrđene u poglavlju III. ili ako je valjan po pravilima međunarodnog privatnog prava koji su bili na snazi u trenutku izbora u državi u kojoj je umrli imao svoje uobičajeno boravište ili u bilo kojoj državi čiji je bio državljanin.

3. Raspolaganje imovinom zbog smrti izvršeno prije 17. kolovoza 2015. dopustivo je i materijalno i formalno valjano ako ispunjava uvjete utvrđene u poglavlju III. ili ako je dopustivo i materijalno i formalno valjano po pravilima međunarodnog privatnog prava koji su bili na snazi u trenutku kad je raspolaganje izvršeno u državi u kojoj je umrli imao svoje uobičajeno boravište ili u bilo kojoj državi čiji je bio državljanin ili u državi članici tijela koje se bavi nasljeđivanjem.

4. Ako je raspolaganje imovinom zbog smrti izvršeno prije 17. kolovoza 2015. u skladu s pravom koje je umrli mogao izabrati u skladu s ovom Uredbom, smatra se da je to pravo izabrano kao pravo mjerodavno za nasljeđivanje.

Članak 84.

Stupanje na snagu

Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Primjenjuje se od 17. kolovoza 2015., osim članaka 77. i 78., koji se primjenjuju od 16. studenoga 2014. i članaka 79., 80. i 81., koji se primjenjuju od 5. srpnja 2012.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u državama članicama u skladu s Ugovorima.

Sastavljeno u Strasbourgu 4. srpnja 2012.

Za Europski parlament
Predsjednik
M. SCHULZ

Za Vijeće
Predsjednik
A. D. MAVROYIANNIS
